

всеукраїнська загальноніполітична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 34 (1815)

П'ятниця, 22 серпня 2014 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

24 СЕРПНЯ — ДЕНЬ
НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

ДВАДЦЯТЬ ТРЕТЬ РОЗДУМИ ПРО НАЦІЮ ТА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

Мабуть, у кожного українця, де б він не жив, котрий думає хоч трохи про добро власної нації та держави, перед святкуванням річниці Незалежності проявляються певні почуття та роздуми. Так само у мене, і хоча здебільшого ці почуття та роздуми базуються на даних, насправді, кожна людина інтерпретує ці дані по-своєму, тому з'являються різні враження, прояви почуттів, аналізи та висновки. Напевно, всі вони заслужені та варті нашої, як нації, уваги.

Як для мене, останній рік був для української нації та держави, мабуть, найбільш насиченим як позитивними, так і негативними подіями. Внаслідок чого Українська держава та нація, тобто та частина, яка залежна у своєму щодennому житті від фізичного добробуту цієї держави, а також та, котра живе відносно інакшим буденням, але черпає свою духовність від тієї держави, злагалися, але разом з тим зазнали серйозних поразок.

Відбулася третя революція від Декларації про суверенітет (перша — «Студентська на граніті», друга — Помаранчева). Цим разом — під назвою Євромайдан, що саме по собі вказує на динаміку, але й також на брак стабільності. Цього року відбулися, напевне, найбільші демократичні вибори в історії молодої держави, але відбулося також чуже і вороже західання на територіальну цілісність держави, яке поширилося на значній частині території Української держави. Сам Майдан окреслили як Революцію Гідності, бо, дійсно, це був прояв волі народу, а сам народ показав себе надзвичайно гідним, поміркованим, витривалим, але принциповим. На противагу, вороги Майдану показали зовсім інше обличчя людської поведінки.

В економічній площині не було і не могло бути зростання, оскільки більша часу народ стояв на барикадах, а після, на додачу, треба було розбудовувати тривалий час занедбану, а то й навмисно знищенню оборону держави. До того ж здійснювалася злославна політика Росії щодо бойкоту українського продукту.

(Продовження
на 3-й стор.)

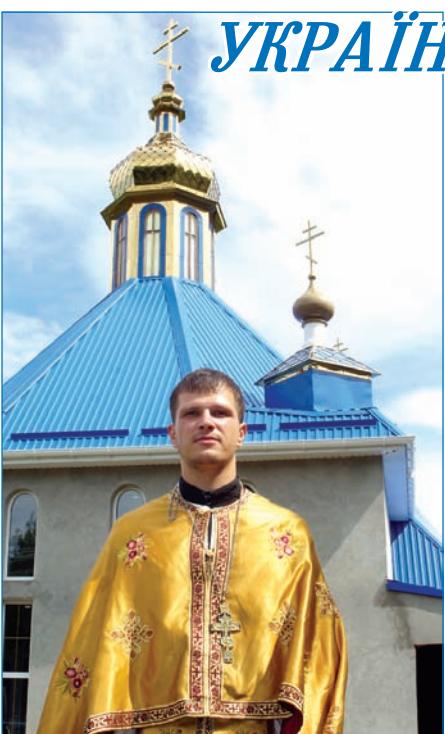

2013 рік, Сімферополь, День Незалежності України.
Чи дозволять окупанти кримським українцям
відзначити державне свято України цього року?

УКРАЇНО, МОЛЮСЯ ЗА ТЕБЕ...

У вівторок, на Спаса, у храмі Преображення Господнього Української православної церкви Київського патріархату в с. Мраморному Сімферопольського району відбулося Храмове свято. Провів молебень, розповів прихожанам про свято Преображення, або як у народі його ще називають — Яблучний Спас, освятив воду і щедрі дари кримської землі отець Іван — молодший син священика Івана Катькала, який через переслідування був змушений з родиною вийти за межі Криму. А отець Іван — молодший, який нещодавно закінчив Київську духовну академію і теж став священиком, виїжджати не став. «Як же покинути церкву, яку будували разом з батьком, братом Степаном і прихожанами? А батькові вулики, господарство, ще одну церкву — Івана-війна, яка збудована при нашій хаті? А людей?» — ось так, запитанням на запитання — чи не небезпечно йому в Криму — відповів молодий священик.

(Продовження на 3-й стор.)

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Простіві» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Простіві» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплатна, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050)310-56-63

«ВЛАДА» КРИМУ ПРОСТИТЬ ПОВЕРНУТИ УКРАЇНСЬКІ ПРОДУКТИ

В анексованому Криму заявили, що півострів не в змозі повністю себе забезпечити продуктами, в тому числі молоком, цукром і олією. Про це повідомив на прес-конференції «міністр сільського господарства» Криму Микола Полюшкін, передає ZN.UA.

«Постачання продовольством Криму завжди було специфічним через географічне положення півострова. Наприклад, деякі овочі, такі, як цукровий буряк, картопля, завжди привозили до Криму з України», — йдеться в повідомленні.

Зарах «влада» розглядає можливість знайти альтернативних постачальників у Краснодарському краї.

Як з'ясувалося, є ряд про-

блем і з олією. Неважаючи на те, що в Криму очікують урожай соняшника на рівні 120 тисяч тонн, підприємства півострова не в змозі зробити з нього олію. У Криму немає жодного промислового підприємства з переробки на олію насіння соняшника,

— заявив Полюшкін. Поставки молочної продукції з Краснодарського краю не в змозі заповнити нішу, що утворилася після анексії Криму і заборони «Rossopkhivnaglyadom» на імпорт до Росії молока і моличної продукції з України.

«При потребі в 900 тисяч тонн Крим виробляє 311 тисяч тонн молока в рік. Причому левова частка продукції припадає на особисті

селянські господарства, і в промислову переробку потрапляє лише 67 тисяч тонн. Тому ми звернулися з листом до віце-прем'єра Козака дозволити ввезення молока з України. Поставки з Кубані вже почалися, але в силу транспортної логістики вони не в силах наповнити ринок», — підкреслив Полюшкін.

За словами «міністра сільського господарства» Криму, півострів повністю забезпечує себе хлібом. Господарства півострова на 70% перевиривають внутрішнє споживання м'яса і на 77% — яєць, а фруктів і винограду — на 106%.

Що стосується спекуляцій на ринку продовольчих товарів, Полюшкін заявив, що «міністерство» буде боротися з ними за допомогою ярмарків товарищебників.

Уквітні-травні 2014 р. обсяг поставок товарів з Криму до країн ЄС становив мізерні 113,4 тисяч доларів, тоді як в 2013-му було близько 171 млн. доларів, тобто в середньому в 251 раз більше. Про це повідомив науковий консультант центру Разумкова Володимир Сіденко, посилаючись на даний Кримстату, інформує ZN.UA.

В таких умовах, зазначив експерт, єдиним ринком для кримських компаній залишається ринок Росії. Як підкреслив Сіденко, місцеві підприємства, наприклад, фактично не можуть сьогодні поставляти свою продукцію в країни ЄС, якщо не мають виданих в Україні сертифікатів.

«Крим не визнається світовим співтовариством як частина території Російської Федерації. А це означає, що він фактично не має можливості використовувати міжнародно-правові норми для захисту інтересів суб'єктів економічної діяльності на території півострова», — сказав він.

Українська православна церква Моковського патріархату виступає за повернення анексованого Росією Криму до складу України. Про це на прес-конференції сказав прес-секретар УПЦ МП протоієрей Георгій, передає «Українська правда».

«Як громадянин України ми вважаємо так само, як і наш уряд і все світове спітвовариство: Крим — це територія України і його має бути повернено», — сказав він.

Протоієрей Георгій (Коваленко) також зазначив, що конфлікт на сході країни не можна вважати міжконфесійним, але політичним і міждержавним.

«ВТРАЧЕННИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ШАНС ДЛЯ ЦЕРКВІ ЧИ ПОЧАТОК НОВОГО ЖИТТЯ?» — читайте стор. 12

жах, Ви б якось вплинули на те, щоб з щодобового обігу переправи приблизно в 9 млн. рублів виділили би нещасний мільйон для того, щоб хоча б натягнути тенти над стоянками в накопичувачах, щоб нещасний народ не вмірав від перегріву, стоячи в черзі на заповітний пором. Хоча, про що це я. Коли Вам їздити сюди і перевіряти справи на якийсь переправі, де впадає в несамовитість від мук якийсь там російський народ. У Вас є справи важливіші. Вам потрібно зберегти дію Росії Крим», — зазначила вона.

Депутат Держдуми VI скликання, член комітету з питань власності, секретар МГК КПРФ Володимир Родін обурився зустріччю з президентом РФ, яка відбулася в Криму.

«Прилетів з Криму із зустрічі з В. В. Путіним. Обуренню немає меж. Невже це все затягли тільки для того, щоб сказати, що Крим наш?» — зазначив депутат у Твіттері.

«На зустрічі не прозвучало жодної свіжої думки, хіба що хвороблива маячня Володимира Жириновського. Також не прозвучало і відповіді на пропозицію визнати Новоросію», — додав він.

За його словами, вивезення всіх депутатів до Криму було «операцією прикриття вивозу єдиноросів на 3 дні раніше для зустрічей з кримчанами перед виборами». (pravda.com.ua)

«ДЛЯ ЯКОГО НАРОДУ КРИМ?»

Обурена двома смертями у черзі на Керченській переправі російська журналістка написала послання президенту РФ. «Доброго дня, шановний Володимир Володимирович! Крим — це територія України і його має бути повернено», — пише Евгенія Саможенкова в Фейсбуку.

«Загалом, шановний Володимире Володимировичу, ми Вам безмежно вдячні за те, що Ви берегли Крим для народу. Ми от тільки зрозуміли не можемо, для якого народу ви його зберігали. Може, якби Ви побували на переправі і побачили весь цей

ах, Ви б якось вплинули на те, щоб з щодобового обігу переправи приблизно в 9 млн. рублів виділили би нещасний мільйон для того, щоб хоча б натягнути тенти над стоянками в накопичувачах, щоб нещасний народ не вмірав від перегріву, стоячи в черзі на заповітний пором. Хоча, про що це я. Коли Вам їздити сюди і перевіряти справи на якийсь переправі, де впадає в несамовитість від мук якийсь там російський народ. У Вас є справи важливіші. Вам потрібно зберегти дію Росії Крим», — зазначила вона.

Депутат Держдуми VI скликання, член комітету з питань власності, секретар МГК КПРФ Володимир Родін обурився зустріччю з президентом РФ, яка відбулася в Криму.

«Прилетів з Криму із зустрічі з В. В. Путіним. Обуренню немає меж. Невже це все затягли тільки для того, щоб сказати, що Крим наш?» — зазначив депутат у Твіттері.

«На зустрічі не прозвучало жодної свіжої думки, хіба що хвороблива маячня Володимира Жириновського. Також не прозвучало і відповіді на пропозицію визнати Новоросію», — додав він.

За його словами, вивезення всіх депутатів до Криму було «операцією прикриття вивозу єдиноросів на 3 дні раніше для зустрічей з кримчанами перед виборами». (pravda.com.ua)

ГОЛОВА БАХЧИСАЙСЬКОЇ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ ВІДМОВИВСЯ СЛУЖИТИ ОКУПАНТАМ

Голова Бахчисарайської райдерждадміністрації Ільмі Умеров подав у відставку «у зв'язку з неможливістю працювати в умовах, що змінилися і передбачають порушення моїх життєвих принципів». Про це Ільмі Умеров повідомив кореспондентові «Укрінформу».

За його словами, на це рішення ніхто не впливав, воно прийняте самостійно. У Раді міністрів Криму заяву глави Бахчисарайської РДА про складення повноважень вже підписані. Як сказав Ільмі Умеров, рішення про необхідність своєї відставки він прийняв ще в березні, після окупації Криму Росією.

«Я для себе вирішив, що працюватиму максимум до виборів, при цьому нікому не збирається балотуватися і висуватися. Хоча в Раді міністрів Криму мені говорили, що до моєї роботи жодних претензій немає, і я залишаюся головою райдерждадміністрації», — розповів Умеров. Він зазначив, що, можливо, продовжуючи залишатися на своєму посту, він міг би ще принести користь Криму і кримським татарам, однак вступив до лав держслужбовців Російської Федерації в його плані не входить.

«Я до останнього вважав себе держслужбовцем України і неодноразово заявляв ниніш-

ній «владі» в Криму, що не визнаю її так званий «референдум» про приєднання Криму до Росії», — повідомив Умеров.

Екс-глава райдерждадміністрації розповів, що як член Меджлісу кримськотатарського народу тепер має намір більше уваги приділити громадській роботі, зокрема, надавати допомогу в роботі Бахчисарайського регіонального меджлісу.

Ільмі Умеров перебував на посаді глави Бахчисарайської районної державної адміністрації з 2005 року, делегат Курултаю, член Меджлісу кримськотатарського народу.

ЗАПРОШУЄМО ДО УЧАСТІ У ГРОМАДСЬКІЙ РАДІ

ПРИ ПРЕДСТАВНИЦТВІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ В АВТОНОМНІЙ РЕСПУБЛІЦІ КРИМ

З метою забезпечення участі громадян у здійсненні контролю за діяльністю органів виконавчої влади та налагодження ефективно-результативної взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю, врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики, при Представництві створюється Громадська Рада. Постійно діючий колегіальний консультивно-дорадчий орган створюється на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Склад Громадської Ради буде сформовано на установчих зборах шляхом голосування за кандидатури, які добровільно виявили бажання узяти участь у роботі Громадської Ради, та кандидатур, запропонованих інститутами громадянського суспільства.

До складу Громадської Ради увійдуть представники громадських, релігійних, благодійних організацій, профспілок та інших об'єднань, творчих спілок, асоціацій, організацій роботодавців, недержавних ЗМІ та інших непідприємницьких товариств і установ, легалізованих відповідно до законодавства України. До складу Громадської Ради може увійти лише один представник від кожного з інститутів громадянського суспільства.

Для участі в установчих зборах не

ДВАДЦЯТЬ ТРЕТИ РОЗДУМИ ПРО НАЦІЮ ТА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Не можна не згадати і безсвісне та нахабне розкрадання народного майна, сим-волом якого стало «Межигір'я». Не знаю, чи зможе вирівняти ці явища асоціація України з Європейським Союзом, кредити Міжнародного валютного фонду та допомога країн-друзів України.

Мабуть, випадково ці вагомі події відбулися у 200-ту річницю народження духовного батька української нації, який присвятив своє життя пробудженню українського народу. Велич Тараса Григоровича у його невмирущості та актуальності навіть свого-дні. Для багатьох учасників Майдану закликом до дій, напевно, служили слова пророка: «Борітесь, поборете», а Україна у 23-тю річницю вішує, що остаточно з перемогою над московським наїзником Україна стане «оновленою землею» без «врага, супостата».

Тому що на 23-й річниці Незалежності держава Україна є демократичною європейською державою, яка, однак, перебуває у стані війни. Все ж таки українська нація скріпилася у своїй єдності, Схід і Захід стали одним цілим, народ змужнів та виріс, поборов корумпований і ворожий режим та впровадив народну владу з демократичним устроєм, однак у меншому територіальному обсязі, з огляду на втрату Криму та воєнні дії у двох східних областях. Обов'язок кожного українця — допо-

могти вигнати окупанта та зберегти Україну в її територіальній цілісності, такою, якою вона була 24 серпня 1991 року.

Американський президент Джон Кеннеді у своїй першій президентській промові у 1961 році зробив звернення до духовності американської нації. Він доручив їй не ставити запитання, що держава може дати їм, а радше спитати себе, що вони, американці, можуть дати своїй державі.

Всенародно обраний український президент Петро Порошенко у своїй першій президентській промові у червні цього року сказав такі слова: «Наш народ ніколи не був таким сильним, як тепер. Але свобода не дозволяється раз і назавжди. За неї треба постійно боротися. Мир, якого ми сподіваємося досягти найближчим часом, не буде тривалим, якщо ми належним чином не змінімо нашу безпеку. Щоб мир став тривалим, нам слід привычатися до життя в умовах постійної бойової готовності. Ми повинні тримати порох сухим».

А завершив свою промову таким спостереженням: «Немає сумніву в тому, що ми здолаємо всі труднощі. Відстоюйте територіальну цілісність нашої держави, забезпечимо мир і спокій. Нас уже ніхто не оберне в рабів криміналу та бюрократії, в при-служників колоніальної влади. Нас підтримує цілий світ. За останні три дні я маю можливість пересвідчитись у цьому. Навколо ідеї незалежності, свободи, гідності, правової держави, європейської інтеграції об'єдналася вся

Ми єсть народ!**KC**

A. Лозинський

Україна і все світове українство.

У реаліях географічного розташування України слова обох президентів говорять нам одне — всі українці, де б вони не жили, повинні «призвітатись до життя в умовах постійної бойової готовності», як психологічної, так і фізичної. Україна буде такою державою, якою ми, українці, її зробимо. Не обдуриймо себе, що росіяни — наші друзі. Вони стануть не ворогами тільки тоді, коли ми будемо сильними. Ми не сподіваємося на окремі симпатії чи протекції інших держав. Наша мета — повна інтеграція в Європейський Союз і повне членство в НАТО, як єдиний, основний захист від психопатів у Кремлі.

Все, що має Українська держава, здобуто нашими українськими силами, кров'ю та потом, при допомозі чесних і добрих друзів, яких ми заангажували. Відзначення річниці Незалежності — це ще одна нагода відновити своє національні зобов'язання перед Богом, нашим народом і його державою. Радімо, бо наш народ вільний. Однак не дозволяймо собі та іншим легковажити нашою тяжко здобутою Незалежністю. Слава Україні!

Аскольд ЛОЗИНСЬКИЙ,
колишній голова Світового
конгресу українців, юрист

Загалом 76% опитаних підтримали б проголошення Незалежності України, якби сьогодні перед ними з'явився такий вибір. За останній рік сталося значне зростання прибічників проголошення Незалежності (з 61% до 76%) при одночасному зменшенні майже удвічі її супротивників.

Незалежність України підтримує переважна більшість усіх регіонів країни, окрім Донбасу, де кількість як прибічників, так і супротивників Незалежності однакова — по 34%. При цьому майже третина (31%) не змогла визначитися з відповідлю.

Дослідження проводилося 10-18 липня 2014 року. Методом інтер'єру було опитано 2000 громадян України віком 18 років і старше. Похибка вибірки — не більше 2,2%.

МАЙЖЕ 90 ВІДСОТКІВ УКРАЇНЦІВ ВВАЖАЮТЬ СЕБЕ ПАТРІОТАМИ

Патріотами своєї країни вважають себе 86% українців. Про це свідчать результати опитування, проведеного соціологічною групою «Рейтинг».

Однозначно характеризують себе як патріотів 50%, ще 36% — «швидше так, ніж ні». Тільки 6% не вважають себе патріотами, а 8% не змогли визначитися.

За даними соціологів, протягом року кількість людей, які вважають себе патріотами, збільшилася з 81 до 86%, а порівняно з 2010 роком — з 76 до 86%. Водночас більш ніж удвічі зменшилася кількість тих, хто не вважає себе патріотами (з 15% в 2010 році до 6% в 2014-му).

«ПАРАД ЄДНАННЯ, ГІДНОСТІ ТА НЕЗАЛЕЖНОСТІ!»

Цьогорічний, вже шостий, Всеукраїнський парад вишиванок до Дня Незалежності відбудеться у Києві 23-24 серпня. Вперше цей фестиваль привітавиме два дні.

Про це повідомила на прес-конференції у Києві керівник проекту «Парад вишиванок 2014» Юлія Яткевич, передає кореспондент «Укрінформу».

«Українці настільки активно захотіли брати участь у фестивалях, що цього року для «Параду вишиванок» виділили два конкурсні дні; у фестивалі візьмуть участь 15 команд з різних куточків

України», — розповіла вона. «Ми довго розміркували над тим, чи проводити парад вишиванок цьогоріч, чи діречний він у такі важкі часи для України? Але шире бажання українців об'єднатися навколо любові до України не залишає місця для сумнівів», — сказав засновник фестивалю Ігор Добруцький на прес-конференції у вітвіторок у Києві.

За його словами, старт параду заплановано 24 серпня о 12:00 на Контрактовій площі, після чого присутні Андріївським узвозом піднімуться до Софійської площі,

де відбудеться концерт. Головними атрибутами фестивалю цього року будуть кілька десятків весільних скринь з різних регіонів України та близько тисячі весільних рушників.

Безпосередньо на День Незалежності 24 серпня відбудеться святкова хода у вишиванках. Вона стартуватиме на Контрактовій площі і пройде через Андріївський узвіз.

Цьогорічний всеукраїнський «Парад вишиванок» відбудеться під гаслом: «ПАРАД ЄДНАННЯ, ГІДНОСТІ ТА НЕЗАЛЕЖНОСТІ!».

МОСКОВСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ ДІЄ!

Невідомі особи уночі 20 серпня встановили Державний прапор України в центрі Москви — на висотній будівлі на Котельницькій набережній.

Як повідомляють російські інформагенції з посиланням на джерела в правоохоронних органах, рятувальники за допомогою альпіністського спорядження демонтували прапор. Активісти також додали синьої фарби до золотистої зірки на шпилі відомої будівлі.

За даними ЗМІ, кількох молодих людей з альпіністським спорядженням, які можуть бути причетні до появи прапора на висотній будівлі, нібито доставили до відділу внутрішніх справ «Таганський»...

УКРАЇНО, МОЛЮСЯ ЗА ТЕБЕ...

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Так, непросто живеться нині в Криму тим, хто не молиться на кремлівські зорі, але Вітчизну і матір не вибирають (як і батька, чий Хрест підхопив і тримає в оцій політичній і духовній окупантії молодий Іван Катякало). Тому — «дай, Боже, нам терпіння і єдності, щоб ми знаходили дорогу і до Храму, і одне до одного», — це сказав отець Іван, а я ніби чув голос його мудрого батька.

До храму Преображення Господнього добиратися не просто — для когось це може видатися справжнім паломництвом, бо не ходять сюди маршрутки, а літнім людям не так просто здолати ту лісову стежину від Краснопісся, куди дозволить автобус із Сімферополя. Але зібралися того дня в церкві декілька десятків українців, серед яких — чимало наших читачів, котрі побачили оголошення у «Світлиці» і відгукнулися на заклик. Петро Вольвач, голова Кримської філії НТШ, знаний симиренкознавець, приніс у дарунок храму перевидану ним працю Левка Симиренка «Витоки промислового садівництва» та свою книгу про трагічну долю родини Симиренків. Петро Васильович був приємно вражений тим, що в саді біля храму ростуть сорти симиренківських яблунь, тож його книжковий дарунок на свято Благочестного Спаса був дуже

логічним й доречним.

Так самодоречно природно завершила Службу Божу у храмі виконана усіма присутніми «Молитва за Україну» на слова Володимира Забаштанського — українського поета трагічної долі, лауреата Шевченківської премії, який у 18 років втратив зір і руки (від вибуху на гранітному кар'єрі, де він працював), але не скрився, не зігнувся під цими випробуваннями, а залишив нам у спадок, зокрема, і цю молитву, яка надихає тепер кримських українців на Віру, життя й боротьбу. На прохання прихожан храму Преображення Господнього ми публікуємо ці слова (але не в тій версії, яка співствається, а все-таки в авторській редакції) і закликаємо наших читачів по можливості підтримати Українську церкву в неблизькому Мраморному (як туди добиратися, ми вже повідомляли). Кажуть, що колись у тих місцях був монастир, там віткає цілующе джерело, там на молені місце — давайте збережемо його!

Віктор РУДЕНСЬКИЙ

МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ

Україно, молюся за тебе,
Як за матір гріхово-святу,
За блакит

твоого вічного неба,

I за ниву твою золоту.
Україно, молюся за славу,
За твою непокору століть,

За столицю твою
злотоглаву,
Що по груди

в каштанах стойть.

Україно, молюся за мову,
За Божественну мову твою,
I за вроду твою калинову,
Від якої добрішим стаю.

Україно, молюся за пам'ять
Убієнних за волю синів,
I за тих, що у душах

запалає

Пломінь правди,
щоб край засянів.

Україно, лише в милосерді
Час єднання синів настає.
To nічого, що ми

не безсмертні.

За безсмертя молося твоє!
Отче наш, у Твоїм часопліні

Все минає —

ридай, не ридай.

Прости, Боже, гріхи Україні
I надалі грішити не дай!

МЗС УКРАЇНИ ЗАКЛИКАЛО КРЕМЛЬ ПРИПИНІТИ ГНОБИТИ РОСІЙСЬКИЙ НАРОД

кою Кремля застосовуються санкції — від заликувань до арештів.

«Так, 13 серпня антивоєнна акція пам'яті жертв збройного конфлікту в Україні, яка проходила біля Посольства України в Москві, закінчилася арештами 25 організаторів та учасників», — нагадав Перебийніс.

За його словами, дніами в Краснодарі та Новосибирську російською владою було зірвано проведення протестних акцій проти застосування Росією подвійних стандартів у підходах до принципів

<h

Спекотний кінець липня 2014-го, Крим. В компанії сім'ї москвичів, що піднялися на борт моєї яхти, тоненька смаглява дівчина невимушено спілкується зі мною гарною українською мовою.

— Це що, в Москві вже так гарно розмовляють українською? — питала.

— В Москві поки що ні. — усміхається вона хлопцеві-москвичу, що не зводить з неї очей. — Я — з Херсонщини.

— Отакої, — кажу я, — та хіба на Херсонщині ще розмовляють українською?

— У нас, в Каланчаку, розмовляють, — просто каже вона. — І завжди розмовляли.

Поряд бабуся з онуком. Каже, що вона теж з Москви, але тепер перебралася до північного Криму. Вимова, прите, свідчить, що російська, попри вільне володіння нею, все ж не її рідна мова. В подальшій розмові з'ясовується, що родом бабуся з Тернополя.

— О, і мій товариш з тих країв. — кажу. — Мешкає тут, поряд, у Чорноморському, вже років із сорок. І мову не забув, — додаю, не знати для чого.

Бабуся глипнула на мене і промовила. Москвичі усміхнулися. М'яко так, без осуду. А мені чомусь стало сумно. Спало на думку, що так, певно, посміхаються переможному, коли той, аби уникнути проблем, невміло нацуплює на себе однострай переможця. Дурне порівняння. І чого воно так причепилося?

Мова... Важко знайти щось фундаментальніше, важливіше, власне, незамінне для існування народу, нації, ніж мова. Ані давні звичаї і традиції, ані вірування, які змінювались упродовж віків, не мають тієї потуги, яка визначала б самість, окремість і неповторність цього народу, його ідентичність. Мова, насправді, теж змінюється протягом століть, і моєму сучасникові українська мова часів Тараса Григоровича, не кажучи вже про давніші часи, скажімо, Григорія Савича чи мого пращаура Павла Михновича, безперечно, видалася б незвичною. Але ж ми читаемо і поезію Шевченка, і філософські трактати Сковороди, і універсалі та листи Бута і не маємо жодного сумніву, якою мовою їх писано. Оскільки автор не має наміру писати науковий трактат про історію розвитку української мови, ми не будемо заглиблюватись в туманні нетрі сивої давнини, шукати той корінець великого дерефа слов'янських мов, який започаткував саме нашу, українську мову. Для будь-якого неупередженого науковця існування цього пагона є річкою безперечною.

Згадую про це лише тому, що останніми роками з боку сусідньої держави на найвищому рівні все настриливіше нав'язується думка про те, що українська мова — то взагалі ніяка не мова, а всього лише «малоросійське наречіє великорусского языка». Думка не нова. Спрудкована ще в надрах Російської імперії, аби слугувати політиці асиміляції, обезличення пригноблених народів, вона вже довела свою безпідставність, адже попри всі гоніння на мову, попри її пряму заборону, мова жила і розвивалася.

Але ж, скаже читач, якщо мова наша така незніщенна, то не варто і хвилюватися. Виживе і в наші дні. На жаль, не все так просто. Історія знає чимало прикладів, коли заборонена мова виходила з ужитку і вмирала. За нею зникав і народ. Хто покаже

звичайно непросто.

Чи ж маємо дивуватися, що планомірно приживлене до нашого тіла порідя тих, хто підім'яв під себе Україну, незмінно почувалося на її теренах панівною верстовою, поводило себе саме так, обростаючи місцевими манкуртами, творячи свою субкультуру, яка в багатьох регіонах, особливо півдня, сходу, мов той незнищимий мокрець, заглушила зрештою культуру титульної нації, не кажучи вже про мову.

— Ale ж ми жили весь цей час у такому стані і не мали проблем, — скаже мені певний читач.

— Чи й справді не мали?

А хіба тупицювання на місці протягом двадцяти трьох років хтось сприймає за успіх? Брак консолідації всередині нації, неусвідомлення своєї самодостатності, свого власного шляху розвитку, на-тотість постійно прищеплю-

України увійшли, скажімо, Белгородська та Курська області з іхнім питомо російським населенням, то ні в кого в Україні не повернувся бязик вимагати, аби там заговорили українською. Так, ми маємо перед собою приклад Європи і він свідчить, що саме мова об'єднала свого часу Італію, Іспанію, Німеччину, Росію, врешті-решт! Слід також добре усвідомлювати, що попри весь лібералізм жодна з названих і неназваних країн не дозволить жодній мовній дезінтеграції.

Саме тому, на мое глибоке переконання, найголовнішим, найважливішим атрибутом держави є зовсім не близкучий герб чи гордий прапор, а МОВА. Лише вона є незамінною і визначальною для формування внутрішнього світу людини, її самоусвідомлення, її культури, її світогляду, зрештою. З материнської колискової, з

«братьої» окупacії, як в Криму, до руйнування наших міст і сіл, до загибелі рідних. Натомість мовна єдність є найважливішою за порукою консолідації творчих сил нації, її прогресу і процвітання. Ще раз наголошу, що лише людина, яка вихована в повазі до цінностей, культури титульної нації, буде сприймати і ті цінності і культуру, і саму країну, в якій живе, невіддільними від себе.

Жодних компромісів, окрім часових рамок, на цьому шляху не має бути. Економічна незалежність регіонів, насправді, цілком прогресивна річ, якщо при тому на основних, державотворчих напрямках не пустити все самопливом. Питання відродження єдиної державної мови є одним з таких напрямків.

Сказане жодним чином не має налякати етнічних росіян, мадярів, румунів, кримських татар, інші етноси нашого Краю. Я веду мову про систему державної освіти. Щодо національних шкіл, то громади, з їхньою розширеністю економічної самостійності, можуть самі визначати їхню кількість і утримувати власним коштом. В окремих випадках, скажімо, як у випадку з кримськими татарами, держава може сприяти забезпечення поширення мережі шкіл, класів з кримськотатарською мовою навчання.

Навчання ж у вищій школі має відбуватися виключно державною мовою.

Держава (скажемо прямо — влада, яку ми обираємо) має виробити план — чіткодорожню карту, як тепер люблять казати, і докладати всіх зусиль для розвитку української мови в Україні. Мається на увазі не лише підтримка літературної мови, як-от: відродження українського книжкового ринку, української кінематографії, українського телерадіоєфіру — але і, що утворює культурний та інформаційний простір, а й дієве стимулювання появи спеціальних, в тому числі технічних, словників української мови по галузях народного господарства, науки, технологій, які б забезпечили її безумовну інтеграцію в усі сфери життєдіяльності людини.

Тема мови, насправді, не осяжна для невеликої статті. Безперечно, авторові не вдається вмістити тут всі, варти уваги моменти. Він лише звертає увагу читача на те, що ігнорування вирішення мовного питання в Україні вже призвело до тяжких наслідків для кожного з нас.

Маємо розуміти також всю делікатність становища, в якому опинились, а отже, діяти вкрай виважено. На жаль, емоційність, спонтанність та популяція, які так люблять демонструвати наші народні обранці, а ще тотальні нерозуміння ситуації, що склалася на певний момент, можуть привести до зворотного ефекту. Так було зі спробою скасування антиукраїнського закону Ківалова-Колесніченка. Спроба не лише не вдалася (довелося повернутися на попередні позиції), а й послужила одним з основних приводів для розпалювання сепаратистських настроїв у Криму, в південних областях. Результат — фактически підігрування Кремлю.

Мова, без перебільшення, є фундаментом нації. Будимо ж наш Український дім не на піску, а на міцному моноліті!

Валентин БУТ
с. Міжводне,
Чорноморський район, Крим

МОВА — ЯК ФУНДАМЕНТ

ІСНУВАННЯ НАЦІЇ

В. Бут в редакції «КС», 2011 р.

ване почуття меншовартості не могли не призвести до горезвісної політики багатовекторності, в результаті якої ми втратили цілком пристойні позиції в науці, економіці, культурі.

— До чого ж тут мова? — скаже читач.

Але ж мова і була тим елементом роз'єднання нації! Хіба ми забули, як мовне питання, мов та рейдерська субмарина, незмінно спливали на кожних парламентських, президентських виборах, женучи поперед себе брудну пінуву хвілю, на які у владу заносили переважно одіозних особистостей, шуллерів та відвертих злодог. Чи йшли вони у владу, аби працювати на Україну, на її народ? Още вже — ні! Таким чином, вже на цьому прикладі видно, що у світі, який бурхливо розвивається, прогресує, неконсолідована нація приречена на відставання занепад. Найперша ж і найважливіша консолідація — мовна. Нас, щоправда, запокоюють, що в світі чимало країн, які послуговуються двома, а то й більше мовами. Як приклад зазичай наводять Швейцарію, Канаду. Але в швейцарських кантонах, де розмовляють не німецькою, а французькою, ніколи й не розмовляли німецькою. То історично франкомовні землі. Щодо Канади, то ні англійська, ні французька не є мовою корінного населення. Французька мова шириться в основному в провінції Quebec — частині Канади, яка була свого часу колонізована Францією. Гадаю, якби до

чарівних казок нашого дитинства беруть початок витоки нашого внутрішнього світу, нашого Я. Важко почуватися українцем від плоті і крові, коли ваша мама співала вам колискових пісень, а дід розповідав казки, скажімо, німецькою чи російською мовою, коли ця мова домінує в вашій родині, на вулиці...

Тут ми торкаємося ще одного важливого аспекту, незрівнівністю з мовою, а саме — інформаційного простору. Якщо наше телебачення, радіоєфір, світ друкованої продукції всі двадцять три роки постколоніального періоду продовжує заполоняти іншомовний, скажемо прямо, російськомовний продукт, — навіть не обов'язково вибрений у чорнавій метрополії, — то маємо розуміти, що весь цей час ми перебували на короткому смiku, а отже, незалежність наша весь цей час була значною мірою іллюзорною. Тут справа належить не в безкінечних серіалах типу Гардемарині, Солдаті, Менті, дивлячись які, молодь на підсвідомому рівні (така вже осміливість кіно, літератури) асоціює себе з головними персонажами, не в безмітових Больших Стирках чи таких популярних колись Застекломах і подібного роду низькопробному мотлоху, основне призначення якого — ментальна прив'язка споживача до країни-носія мови, не в безальтернативному (майже!) російсько-попсовому FM-ефірі (це в той час, як Українське радіо не покри-

одні вулиці, в сусідніх будинках, будуть в них стріляти? Чи варто дивуватися, що сьогодні маємо в своему середовищі велими чималу верству «співвітчизників», які з презирством ставляться до всього «хохляцького», яким легше уявити себе громадянам віртуальної путінської «Новоросії», аніж — не за одним лише штампом в паспорті, а в душі своїй — визнати Україну своєю Вітчизною. А є ж і такі, які, живучи серед нас, щиро нехавдять все українське. Путінська агресія зірвала чимало масок, але шлях до справжнього очищення не прости і нескорий.

Ситуація, справді, складна, тим більше, що проти нас розв'язано агресію, йде війна, окуповано велику частину нашої території. Тим не менш, відкладати вирішення мовного питання і далі — смерті подібне. Що ж робити?

На мою думку, одним з перших законів, які повинен ухвалити новий склад ВР (для цього він мусить бути дійсно оновленим!), має бути Закон про мову, закон, за допомогою якого можна було б реально забезпечити поетапний перехід на українську мову в найкоротший розумний термін, скажімо, за одинадцять років. Згадаймо програму, яка була започаткована ще за президентства Леоніда Кучми, коли українська мова вводилася, починаючи з дитсадочка і до вишу. Була вона досконалою? Навряд чи. З відстані років можна відзначити певні її недоліки. Але вона працювала! Думаю, вона має бути відновлена, оптимізована і поглиблена. Попередньо ж повинна бути проведена найширша роз'яснювальна робота серед населення областей, де сьогодні переважає російська, румунська, мадярська чи яка інша мова. Народ має усвідомити, що мовна дезінтеграція призводить врешті до того, що маємо сьогодні на наших східних кресах, до

**ПЕТРО ПОРОШЕНКО:
ЄДИНОЮ ДЕРЖАВНОЮ
МОВОЮ В УКРАЇНІ
МАС БУТИ УКРАЇНСЬКА!**

Українська мова буде гарантовано єдиною державною мовою в Україні. Про це заявив Президент України Петро Порошенко під час зустрічі з громадськими реформаторськими рухами України, передає «Укрінформ».

«Більшого, ніж я, повірте, немає прихильника української мови», — заявив П. Порошенко, коли під час його виступу група юнацьких розгорнула плакат із надписом: «Президент, захисти українську мову».

РОСІЙСЬКА МОВА – ПАНАЦЕЯ ДЛЯ ДОНБАСУ?

Зараз в Україні популярна думка про те, що неважливо, якою мовою розмовляють наші патріоти. Головне, що вони – патріоти. Певна, що таке в принципі неможливо почути в жодній європейській країні, за винятком хіба що конфедераційної Швейцарії. До речі, таке неможливо почути також у федераційній Росії, де всі її патріоти асоціюються саме з російською мовою. Теж, що відбувається в Україні, – нічо іншого, як намагання видати винятки з правила за саме правило.

Так, у нас є російськомовні українські патріоти, але вони складають жалюгідну меншість серед наших російськомовних громадян. І безумовну меншість порівняно з українськомовними патріотами.

А от серед тих сепаратистів, що воюють проти української державності на Донбасі, українськомовних взагалі нема. Жодного! І це, як розумієте, зовсім не випадковість. Мова таки має визначальний вплив на формування громадянського світогляду людини.

Ще в XIX сторіччі це відзначив видатний англійський філософ Джон Стоарт Мілль (людина, до речі, з найвищим IQ усіх часів та народів): «Серед людей, яким бракує почути солідарності, особливо якщо вони читають та розмовляють різними мовами, не може існувати і спільні громадська думка, необхідна для діяльності представницького врядування. Впливи, які формують громадську думку – і, отже, визначають ухвалення політичних рішень, – будуть різними у різних частинах країни. В одній частині будуть довіряти зовсім іншій категорії лідерів, ніж в іншій».

Ось вам і відповідь на те, чому російськомовний південний схід України обирає до Верховної Ради ефремових, ківалових, чечетових та царьових, прите ніколи не голосував і не проголосує за В'ячеслава Чорновола, Гриценка, Ляшка, Яценюка або Донія.

І так, погодьтесь, було, є і буде зовсім не тому, що на північ та сході України живуть погані люди, а на її заході, півночі та в центрі – виключно хороши. Просто перші спілкуються російською мовою, а другі – українською.

Тому всі намагання наших політиків надати якісь преференції російській мові в Україні, вочевидь, працюють на її подальший ментальній розкол, який за допомогою «братньої» Росії саме і призвів до війни на Донбасі.

Але нещодавно призначений президентом Порошенком Голова Нацради з питань телебачення та радіомовлення Юрій Артеменко, у кращому випадку, або не здогадується про саме існування видатного вченого Джона Мілля, або все ж таки вважає себе розумнішим за нього.

Інакше неможливо зрозуміти заяву цього чиновника відносно стратегічних засад переформування українського інформаційного простору: «Зважаючи на специфіку східного регіону, телерадіокомпаніям варто збільшити

Водночас він вказав на те, що конституційна реформа передбачає «де-факто делегування прав громадам визначати мову, якою спілкуються всередині міста, села, селища».

За словами Глави держави, він це робить для того, щоб більше Україна не розколювалася за надуманим мовним фактором.

«І при цьому гарантовано єдиною державною мовою в Україні має бути українська мова», – наголосив П. Порошенко під оплески присутніх.

Він процитував вислів Ліни Костенко, що держави і народи «вмирають не від інфаркту і не від інсульта, а вони вмирають тоді, коли у них забирають мову».

«Ми захистимо Україну, ми захистимо нашу мову», – підкреслив президент.

Мова про мову

КРИМСЬКА ТРИМОВНІСТЬ ОБЕРНУЛАСЯ ПШИКОМ...

Неважаючи на те, що кримська «влада» офіційно ввела державну тримовність, здобути освіту рідною мовою для жителів півострова, якщо такою не є російська, вельми проблематично.

За інформацією «міністра освіти, науки та молоді Криму» Наталії Гончарової, місцеві школи вже переходятять на стандарти російської освіти. Відповідно до них, старшокласники тепер навчаються виключно російською мовою, а в єдиній на весь Сімферопольський район українській гімназії залишає лише по одному класу, в якому навчання вестиметься українською мовою.

За інформацією Гончарової, частину кримських вчителів української мови і літератури в рамках спеціальної республіканської програми перепідготують на вчителів російської. «Ці 250 вчителів, перш за все, ті, які мають у своїх школах гарантоване право на використання російської мови в освіті та підвищення якості освіти», – зазначила Гончарова.

«На жаль, у зв'язку з тим, що ми теж перебуваємо в попередньому періоді і в нас не вистачало педагогічних кадрів, не вистачала підручників для старших класів, у нас основні предмети і так діти вивчали російською мовою, але вводився кримськотатарський компонент», – зазначила С. Каджаметова.

«Я вважаю, що тут ми вже

нашими національними героями. Не виходить? У мене теж. Та навряд чи такі пояснення звучатимуть у стінах російських шкіл Донбасу взагалі. Бо, судячи з усього, так звана нова влада зовсім не збирається притятати до кримінальної відповідальності місцеві політичні еліти за їхню організацію та фінансування сепаратистського руху в регіоні.

А раз так, то безхмарне політичне майбутнє на Донбасі тим елітам уже гарантоване. Бо вони, на відміну від Порошенка та Артеменка, через настанови своїх кремлівських кураторів працюють саме за висновками Джона Стоarta Мілля, в яких мова визначає світогляд та громадянську позицію людини. І кадрову політику (у тому числі в освітінській сфері) провадять, так би мовити, на перспективу.

І громадянське протистояння за таких умов на Донбасі обов'язково повториться за допомогою Росії вже через десяток-другий років. І слова молодої луганської телеведучої Інни Шевченко про «українських карателів» та «укро-фашистів» знову будуть шоком хіба що для наших співгромадян з інших регіонів, але не для самих луганців.

Бо ми знаємо, що обидві кафедри журналістики в Луганську вкомплектовані виключно відвертими викладачами-україноФобами та агентурою російських спецслужб.

Знаємо, що викладачі історії в луганських школах наказують учням закрити і забути українські підручники з історії та викладають їм або історію радянську, або російську, де ті ж Бандера з Шухевичем трактуються виключно як криваві плодожері та пособники німецьких фашистів.

Широ сподіваюсь на те, що президент Петро Порошенко та голова Нацради Юрій Артеменко про все це просто не знали...

**Ірина МАГРИЦЬКА,
кандидат філологічних наук,
журналіст, громадський діяч**

закону переступити не можемо, мотивація одна – щоб діти змогли скласти іспит і вступити до ВНЗ. Я думаю,

якщо навчально-виховний процес з першого до дев'ятої класу буде добре впроваджений і реалізований, то в 10-11 класах всі діти переїдуть на російську мову навчання, особливих складнішів не буде, тому що у нас і так всі добре володіють російською мовою, але кримськотатарська мова як предмет має залишатися в сітці годин», – підкresлила керівниця асоціації «Maarifci».

У свою чергу, співголова Координаційного комітету громадських організацій вимушених переселенців Андрій Щекун вважає, що жителі Криму вже остерігаються відкрито обстоювати свої позиції і говорити про те, що їм не подобається.

«Сьогодні під впливом страху люди бояться говорити про те, що їх це не влаштовує. На мою думку, це є справжня дискримінація. Це просто коніктабір, де влада говорить, що потрібно робити, а люди бояться висловлюватися», – зазначив А. Щекун.

Нагадаємо, до окупації Криму тут було близько 500 шкіл з російською мовою навчання, 15 – з кримськотатарською мовою навчання і 5 – з українською, де навчання відповідною мовою проводилося з 1 до 11 класу.

* * *

«На території Кримського федерального округу Росії не будуть формуватися початкові класи з навчанням українською мовою», – заявила «міністр освіти» анексованого півострова Наталія Гончарова, передає «Крим. Реалії».

За її словами, батьки першокласників написали заяви на навчання російською мовою, лише в районах проживання кримських татар були бажаючі навчати дітей кримськотатарською. Як зазначила Наталія Гончарова, виняток може скласти колишня українська гімназія в Сімферополі, де трохи більше четверті батьків написали заяви про бажання навчати своїх дітей українською мовою.

практикувалося), оскільки не навчалися тут з першого класу.

Чесно кажучи, про все українське я мала досить розплівчасте уявлення, в Криму його за радянських часів практично не було. Як і чисто російського – не лише діти, але й багато вчителів говорили суржиком, що різали вухо.

Напевно, в цій же школі щось змінилося за декілька років незалежності України. Все почалося з того, що брат змузив усіх вставати перед телевізором під час виконання гімнусу України перед грою національної збірної з футболу. Цього виявилось замало – гімн потрібно було ще й співати, вивчивши за папірцем, на якому він був переписаний кострубатим дитячим почерком зі шкільного стенді.

Звичайно, це не викликало тоді таких патріотичних почуттів, як зараз.

Ми насилу зберігали серйозний вигляд. Коли в сім'ї після трьох дівчаток з великою різницею у віці народжується син, йому дозволяється трохи більше. Телевізор тоді в будинку був один, тому футболь доводилося дивитися всім. Сам братик малював якісь плакати типу «Україно, вперед!» і розмахував ними перед екраном під час футбольного матчу.

А одного дня я застала його за грою у футбол на обідньому столі (замість футbolістів були

монети), яку він коментував... українською мовою: «Ми про-

довжуємо пряму трансляцію зі стадіону «Динамо», починається другий тайм матчу «Динамо» (Київ) – Шахтар (Донецьк)». Після першого тайму перевага на боці «Динамо» з рахунком 2:0...».

Брат звик дивитися футбол з українськими коментаторами, а коли по-російськи коментували «Кубок Співдружності» в Москві, оголосив: «Мені не подобається, наче чогось не вистачає!». Потім ми, старші сестри, водили його на матчі «Таврія» – «Динамо» в Сімферополі, поки він не почав ходити туди самостійно разом з друзями.

Коли доводилося їхати у відрядження до Києва, проблем з вибором подарунка молодшому не було – весь асортимент з футбольною і патріотичною символікою. Отже, футболка з «тризубом» і написом «УКРАЇНА» у нього вже давно є, хоча саме зараз вона стала найбільш актуальною.

А скільки таких, як він, що не лише вирости, але й народилися в незалежній Україні? Це покоління не знало «совка». І не хоче його знати. Якесь купка людей похилого віку, що мріяли померти в Росії, не повинна позбавляти їх майбутнього.

**Ельзара БЕШУЙЛІ,
кримчанка**

Два роки тому в газеті «Україна козацька» (№ 17-18 за 2012 р.), яка тоді регулярно виходила в Донецьку, була надрукована стаття Леся Ісаїва «Отаман Савонов із берегів Оскола». Здалася мені цікавою, тому вирішив зберегти. Нещодавно знову переглянув її і переконався, що актуальність матеріалу тільки зросла. Адже у статті йдеться про аналоги Холодноярщини на території Донбасу і Харківщини. Звичайно, з того часу минуло ледь не сто років, але паралелі з нинішньою ситуацією можна проводити. Хоча... Все-таки зміни за століття відбулися значні. Зокрема, меншим став відсоток українців на Донбасі (Головомор і війна випливали), зате вони стали освіченішими, живуть нині у великих містах. А тоді антагонізм поміж українським селянином і великоросом-зайдою був відчутним. Якщо полонених місцевих червоноармійців отаман Савонов лише розброяв і дарував їм життя, то зайд знищував. Це фіксували і документи. Окупанти звинувачували Савонова в «русофобських нахилах» та в знищенні «комуністів і жидів». Звертали увагу на те, що особливо жорстоко отаман карав червоноармійців-великоросів і агентів радянської влади, які потрапляли йому до рук. Звідки така не типова для українського повстанця жорстокість? Виявляється, причини були.

**ВИБРАЛИ НАВМАННЯ
П'ЯТЬ «КУРКУЛІВ» і П'ЯТЬ
«ПІДОЗРІЛИХ» і ТУТ ЖЕ
ПОРУБАЛИ ЇХ ШАБЛЯМИ...
ТАК УТВЕРДЖУВАЛАСЯ
ОКУПАЦІЙНА ВЛАДА
ЧЕРВОНОЇ МОСКВИ**

У статті це неодноразово роз'яснюється: «Це було ніяке не звірство, а справедлива народна помста за 200 полонених савоновців, яких без суду і слідства червоні пустили під лід Оскола. Це була помста за немилосердну жорстокість окупантів та їхніх місцевих холуй до нашого народу. Ось тільки один факт, як діяли комуністи-більшовики: чекісти Лимано-Ізюмського штабу скликали в селі загальний сход громади, вибрали серед них навмання п'ять «куркулів» і п'ять «підозрілих» і тут же при всьому народі їх порубали шаблями. Так установлювалася окупаційна влада червоної Москви...».

Вам це нічого не нагадує? Менталітет нашого північного сусіда суттєво не змінився за століття. Точнісінько так вони діяли весною в Криму, тільки обходилися без публічних страт. Але за що було катувати українських активістів тоді, в березні? Ті ж і повоювати ще не встигли? Е-е-е, видно, було за що... Бо наші активісти були українцями, а тому априорі були небезпечними для Путіна, були ворогами для кожного проімперського налаштованого росіяніна. Тому в них стріляли в Одесі, розбивали їм голови в Харкові, масово катували в Слов'янську, Горлівці, Донецьку... Різниця з минулими століттями лише в тому, що етнічне походження в ряді випадків відходить на другий план, а ось політична орієнтація — на перший.

**70 ДНІВ У ПОЛОНИ
В СЕПАРАТИСТІВ**

Тепер ярлик «бандерівця» на сході можуть начепити, навіть якщо ти — корінний донеччанин і розмовляєш російською. Денис Грищук зрозумів це 25 квітня, коли вирішив побувати в Слов'янську і все побачити на власні очі. З ним був добрий приятель — театральний режисер Павло Юрів з міста Антрацит Луганської області. Іхній намір розібралася в ситуації і побачити все на власні очі закінчився... полоном три阀аліст в 70 днів. Вийшовши на свободу, Денис детально розповів журналістам, як це сталося:

— Близько 16.00 ми зайдли в кафе перекусити перед дорогою. Там з-поміж інших були два російські журналісти з «Ізвестій». Прийшла місцева мешканка, побачила, що ми дивимося телевізор, запитала, які новини. Ми відповіли, але зі своєї позиції: жодних карателів, жодного фашизму. І це була помилка — нас почали обзивасти бандерівцями, ми показали документи, що ми тутешні. Конфлікт тривав хвилин з десять, один з цих журналістів навіть намагався побитися зі мною. Ми взяли речі і пішли. Пройшли буквально метрів 400, як підійшли дві особи у камуфляжі, один з пістолетом, інший з автоматом, почали кричати: «На коліна!» і погрожувати зброєю. Довелося підкорятися. При цьому назустріч йшли три міліціонери у формі української міліції. Ім сказали, що ми затримані за наказом мера і нас наказано відвести до СБУ. Ми просили їх поїхати з нами, щоб була хоч якась правова підтримка. Вони, дещо перелякані, нам відмовили і ретирувалися.

Ось так почалися довгі 70 днів пекла — зауважте, — це «по блату», як для російськомовних земляків.

Можете собі уявити, що було б з галичанами... Про своє перебування Денис розповів детально:

— Підвали СБУ — це кімната десять на п'ять метрів. Там дуже сиро, одна лампочка, туалетом слугувала п'ятитілітрова пляшка у кутку. Перший тиждень ми сиділи або на підлозі, або на дерев'яній лаві. Руки в нарочниках, очі і рот заклєєні скотчем. Лише третьої доби мене розв'язали, зняли наручники і дозволили поспати декілька годин.

**«РУССКАЯ ВЕСНА»
БЕЗ ЗВІРСТВ НЕМОЖЛИВА?**

Дійсно, важко зрозуміти, чому

чене не було, любиш Україну — отримуй. Мене били, сильно порізали руки, практично відрізали пальці. Казали: пиши кров'ю на стіні: «Люблю Донбас». Людина, яка допитувала, отримувала задоволення від насильства. Спочатку били у присутності багатьох осіб: хлопців з нашивками «Русская православная армия», жінок — для них це була вистава. Взагалі, там була певна ієархія. Люди з найнижчого рівня дозволяли собі абсолютну жорсткість, з середнього — ставили провокаційні запитання, вимагали видати однодумців. Приїджав і «вищий рівень» — чоловік із Криму ставив загальні запитання, бесіду записував на відео.

...Як бачимо, зворотний бік ДНР-івської «медалі» просто огидний, здається, проросійські «ресурсники» такої феесбешеної моделі просто не можуть існувати без насильства і жорсткості. І люди планети Земля про це повинні пам'ятати. Адже викорінювати такого роду нацизм треба буде рішуче і послідовно — так, як викорінювали після війни гітлеризму у Німеччині.

**РОСІЯНКА З ЛУГАНСЬКА
ТЕТЯНА РОДІНА
СТАЛА... УКРАЇНОЮ**

Поки трають бої і сотні патріо-

нтернет... Тримаю зв'язок з друзями, сусідами, які можуть хоч щось розповісти про моїх рідних. Останнє, що знаю, — моя мама і брат ночують у підвалі магазину, рятуючись від обстрілів....

**КОЗАЦЬКА МОДЕЛЬ
ЖИВЧА И НАВІТЬ НА СХОДІ
ЕФЕКТИВНА**

Повертаючись до вищезгаданого отамана Савонова, згадкою про якого я почав цю статтю, зазначу: він був типовим революційним романтиком. Ну, і воїном, звичайно. Мабуть, так, як він, мислять тепер бійці і командири спецбатальйонів «Азов», «Айдар», «Донбас»... Різниця лише в тому, що сто років тому українською мовою в цих краях було більше. А погляди Григорія Савонова були близькими до поглядів пересічного майданівця. Про це свідчать чекістські документи: «Бандити організовані в бойові одиниці, мають сильний зв'язок з місцевостями, розташованими навколо лісів. Ведуть широку пропаганду серед селянства про повне припинення виконання розворстки, воєнних, трудових та інших повинностей. Також висувають цілий ряд вимог про свободу друку і категоричну вимогу знищенню комуністичної партії». Чи не про заборону

лікарсько-фізкультурного диспансеру Степан Середа, який воював у складі цього спецпідрозділу півтора місяця:

— З часом я зрозумів, що ця війна специфічна. На ній, перш за все, мають воювати ті, хто живе на сході. Таких краще сприймає місцеве населення. Якщо там разом-ляшь українською, то одразу запишуть у «Правий сектор» або в бандерівці. Російськомовних бійців місцеві сприймають із здивуванням, проте, як своїх. У батальйоні «Азов» 70% бійців — хлопці із східних областей, 20% — із центральних, і тільки 10% — із Західної України. Тон в усьому задають східники. Це — їхня війна, їхня проблема. Ми їм лише допомагали...

Отже, мову за останнє століття східників трохи призабули, але козацькі, повстанські навички, найпотрібніші в бойових умовах, збереглися. В усякому випадку, перед отаманом Савоновим було б не соромно. Головлікар розповів львів'янам, що в батальйоні воюють чоловіки віком від 25 до 40 років. Третина з них — досвідчені воїни, які воювали в гарячих точках. Є вояки, які пройшли натовську школу, є колишні солдати французького іноземного легіону. Цікаво, що в баталь-

ДОНБАС — ОЧИЩЕННЯ ВОГНЕМ

йоні... немає військових звань. І ще одним секретом «Азова» є те, що там воюють навіть... дезертири з української армії. З якихось причин ці хлопці втекли зі своїх військових частин і примкнули до «Азова». Пізніше командири домовилися з армійським керівництвом, що хлопців не вважатимуть дезертирами, адже вони воюють за Україну. Ці юнаки розповідали, що найбільше їм імпонує братерський дух і відсутність звичного армійського правила: «Я — начальник, ти — дурень». Тут всі — козаки, всі — побратими! А ще вчораши дезертири стверджували, що за тиждень переведення в «Азові» можна начистити в військовому плані більше, ніж у армії за три місяці. Власна розвідка спецбатальйону «Азов» дуже тісно співпрацює з місцевим населенням. У кожному місті є як мінімум сотня «своїх людей», тому розівідані завждіди надійні і вилазок «вхолосту» у батальйонівці ще жодного разу не було.

**СТАВЛЕННЯ
ДО «ДОНЕЦЬКИХ»**

Рівно п'ять років тому я написав статтю для «Кримської світлиці». Назва її була така: «Хто об'єднає чотири України?». Йшлося там про «бандерівську» Україну (Захід), «петлюровську» (Центр), «махновську» (Півден) і «совєцьку» (Крим і Донбас). Тепер розумімо, що цей

(Продовження на 7-й сторінці)

В. Калиниченко

Денис і Павло заслужили на таке серйозне покарання. Ніби ж і не вороги... Просто не стрибали від радості від самого факту існування ДНР. Виявляється, з точки зору сепаратистів — це вже злочин, причому серйозний. Тільки наприкінці другої доби їм принесли якоїсь юшки. Але при цьому руки не розв'язали, тож довелося хлебати юшку так, як це роблять сабаки... Як же ходити по нужді із зв'язаними руками — спітаєте ви? Тут доводилося просити допомоги у інших в'язнів — більш привілейованих, у яких руки не зв'язані. Тобто побут у сепаратистському полоні ви можете собі уявити. А ще били безперервно з 25 квітня до 4 травня. Потім побої припинилися, можливо, хтось вирішив, що хлопців можна буде на когось обміняти. Але так ставилися до випадкових полонених, ставлення ж до сепаратистів, досить швидко (хоч і не помітно для стороннього ока) формується українська політична нація. Огідне обличчя «русскої весни» відштовхнуло від неї сотні тисячі етнічних росіян і стало своєрідним щепленням від імперської хвороби. Тепер серед тих, хто воє за незалежність із українські цінності на Донбасі, російськомовні становлять явну більшість. Національно стурбованих українців це, певно, здивує і засмутить... Але в цьому і позитиву є чимало. Величезна кількість людей з російськими генами стають патріотами України! Фотомодель, акторка і бізнес-леді Тетяна Родіна (учасниця багатьох конкурсів краси від «Міс-Україна» до «Місіс світу») зі стовідсотковою росіянкою стала затятою українкою. Навіть національність у свідоцтві про народження змінила. І це при тому, що народилася, закінчила школу й педуніверситет у Луганську. Пояснила Тетяна цей вчинок так:

«Почалося все з Майдану. Люди вийшли на вулиці, протестуючи проти режиму, який інакше, ніж бандитським не назував. Майдан показав, на які подвиги здатні йти молоді люди, як готові жертвувати собою заради свободи і справедливості. «Боже, — подумала, — це ж моя країна, мій народ! Вони готові загинути за цю землю». В мені все вибухнуло, було нереальне почуття гордості. Коли висловлювала свою точку зору і підтримувала Майдан, як тільки мене не називали: зрадницею, фашисткою, бандерівкою. Писали: «Таня, як ти можеш? Ти же из Луганська!». Останньою краплею було, коли дізналася, що мое рідне місто знищується зрадницею, які приходять з Росії...».

В даний момент Тетяна Родіна перебуває в Сполуках Штатах, зв'язок з рідними у неї обірвався: «Не можу їм залогуєтися, — з сумом каже вона, — у них немає світла і немає можливості зарядити мобільні телефони, а також вийти в

симоненківської компартії і повернення свободи слова говорили ще кілька місяців тому на Майдані? Ось про це я й кажу... Повстанський дух слобожанського селянства був таким же мінім, як і на черкаські Холодноярщини. Про це також йдеться у статті Леся Ісаїва: «Сила отаманів у близькості до селян. Таким особливо був Григорій Савонов. Його гасла прості й зрозумілі, тому що це прагнення самого народу. Він висунув принципове гасло: «Вільні Ради без комуністів» та ввів принцип повної виборчності командирів...».

Скажіть, чим не Січ? Це давало свої позитивні плоди. Чекісти фіксували: «За найменше боягузвіто членів ватаги в бою

поділ не був висмоктаний з пальця, а спирася на серйозні дослідження політологів. І ось тепер на Донбасі точиться кровопролитна війна, а найбільш проблемний Крим взагалі окуповано. У статті я згадував нашого давнього читача, шахтаря з Донбасу Віктора Калиниченка. Є у нього дуже хороші вірші, в яких він у поетичній формі торкається свого далекого наддніпрянського походження:

*Донбас —
Черкащина —
тут відстань недалека —
якісно років двісті,
це без див:
Мене од Тясмина,
мабуть, принес лелека
І поміж синіх териконів
посадив...*

Завдяки нашим читачам з Прикарпаття три місяці тому я познайомився з молодим донеччанином Ярославом — також шахтарем, також із черкаськими генами. Він з дружиною ще у травні покинув Донеччину, бо не міг спокійно дивитися на антиукраїнський шабаш сепаратистів. Він теж міг би услід за Віктором Калиниченком повторити:

*Коли я віріс, у мені проснулися гени
І так в працьківщину потягло...*

Щоправда, пойшав не на Черкащину, а туди, куди запрошували друзі, — до Львова. Спочатку знайшов роботу електрика. Ніби й спокійна, але низька зарплата... Потім розрахувався і почав шукати іншу. Але тут виявилось, що настрої в Галичині змінилися. Скрізь, куди б не звертався, казали: а чому б тобі, юначе, не поїхати воювати за рідний край? Чому наші львівські хлопці повинні гинути під російськими «Градами», а ви, донецькі, будете тут прохолоджуватися?

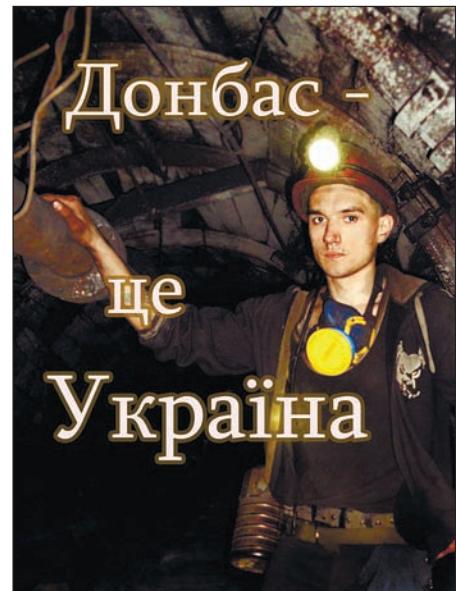
Коли Ярослав це розповідав мені, я подумав: скільки ж нам ще треба працювати на ниві розбудови громадянського суспільства! Адже довіра є його невід'ємною складовою. Ярослав вимушений був покинути Донбас через свою патріотичну позицію. Навіть фото з його зображенням в Інтернеті могло б бути поважною причиною для суворого вироку. До того ж він неодноразово звертався до військовому, але від нього тільки відмахувався. Адже й від служби в армії Ярослав свого часу був звільнений за станом здоров'я. Чомуся ми поки не навчилися відділяти зерно від піску, друзів від ворогів. У нас і сепаратист може негодово прилаштуватися в «глибокому тилу», а може й циррик українець відчути на собі незаслужену зневагу оточення. Коли ж ми подорослішаємо як нація? Після довгих роздумів Ярослав таки вирішив їхати до Києва. Там трішкотолерантніше ставлення до біженців з Донбасу, а може, просто роботи більше. Хочеться вірити, що місто над Дніпром даст можливість молодій сім'ї вижити і дочекатися кращих часів, коли й на Донбасі стане спокійніше. Може, тимчасове перебування в «петлюровській» Україні піде донеччанам на користь?

Недаремно ж Віктор Калиниченко писав:

*Цей край Шевченка — вічна Україна
На розоріжся чеар, поезії і цюти,
І тут жива ще пам'ять Чигирина —
Як ліки для донбаської спільноти...*

**БУДЬ-ЯКИЙ КІНЕЦЬ —
ЦЕ ПОЧАТОК...**

На жаль, не всі біженці такі лояльні і проукраїнські, як Ярослав. Соціальний психолог Олег Покальчук у статті «Восточный синдром, или непонимание ситуации на Донбассе» (газета «Форум Націй» № 3 за 2014 рік) настійно радить українським патротам не розслаблятися після закінчення АТО. Він вважає, що будуть великі проблеми з біженцями, які опинилися в різних регіонах України: «Будет бесполезная, глупая и опасная шпана обеих полов, которая у себя дома и воровать толком не умела, а на новом месте требует пособий побольше, да условий получше. Хамит, работать не хочет, и весь мир, начиная

с ООН, им по гроб жизни обязан. Как же нам наладить диалог с украинским востоком? Да никак. Как вы налаживаете диалог с алкоголиком или наркоманом? Когда он трезвый или не упоротый. А когда это бывает? Когда он решает лечиться. То есть в любом случае диалог возможен на любом уровне — от бытового до политического — лишь с теми, у кого появляется в этом хоть малейшая потребность. Анклавы, гетто, места компактного поселения — называйте это как угодно, но критическая масса людей (а к осени она возрастет десятикратно) будет генерировать лишь ту систему взглядов, с которой она приехала. Потому что это их идентичность, какой бы дебильной она не выглядела в глазах других. Лучше бы им осваивать те села и городки, где людьи по факту уже нет. Если уж нельзя построить для них модульные поселения со всеми врезками и подключениями. Без подпитки в виде провоцирующих дискуссий пафос такого рода сдувается через месяц. Надо понимать и то, что с этими людьми непременно прибудет и агентура ФСБ, которая будет соціальну напряженность и конфликты стимулировать...».

Так що готуються до роботи — її вистачить на всіх. Але, поборюючи скідливу ідеологію сепаратизму, не слід забувати про потенційних друзів, яких також буде чимало. Ведучи дискусії в соцмережах, я переконався, що навіть під час артилерійської канонади багато донеччан залишилися патріотами України. Дехто навіть казав: «Нехай я загину під уламками свого будинку, головне, щоб Українська армія вибила з Донбасу всю цю рашистську нечисть!». Тому на прощання наведу трішки оптимістичнішу точку зору «слов'янського в'язня» Дениса Грищука:

«Ми поки дуже погано знаємо одне одного. У мене багато друзів і там, і там; я николи не відчував ворожнечі... Але у більшості стереотипів, що склалися не за один рік, і ніхто не хотів це мінятися. Нам треба будувати нову країну з нормальними цінностями, а не бігати зі зброєю і вбивати одне одного. Коли закінчиться АТО, потрібна буде політика культурного обміну між різними частинами країни, аби українці знали Україну з усіх сторін».

Важливо, що попри пережите Денис не падає духом. В чомусь полон пішов йому на користь:

«Я став більше цінувати життя, цінувати людей. Менше поринаю у мрії, насолоджується сьогоденням. З'явився сенс життя і бажання жити. Але я ще не змінівся остаточно. Відчуваю себе в пограничному стані між тим, яким я був до полону і яким хочу бути після. Будь-який початок — це кінець, і будь-який кінець — це початок...»

Мені здається, що й український Донбас перебуває саме в такому стані. Шахтарський регіон пройшов очищення вогнем і тому, найміорніше, з категорії «совєтська Україна» його вже скоро можна буде викреслити.

Сергій ЛАЩЕНКО

ВЕТЕРАН ІІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: Я ВІЗВОЛЯВ РОСІЮ, ЯКА ТЕПЕР ВБИЛА МОГО ОНУКА

З лейтенантом Національної гвардії України Іваном Гутником-Залужним, який врятував ціною свого життя 50 солдат-приїзжих, прийшли прощатися кілька сотень городян.

«Минулі неділі Іван разом з іншими солдатами попередив нічну атаку групи терористів, які намагалися оточити і захопити блок-пост Нацгвардії в районі Амвросіївки Донецької області. Зав'язався бій, лейтенант відбив напад росіян, і ціною свого життя врятував інших солдатів», — розповів старший сержант Віктор Богомаз, передає «Укрінформ».

Загиблому лейтенантові Національної гвардії України Івану Гутникові-Залужному було 24 роки. Народився і виріс у Запоріжжі. Закінчив ЗНТУ і військову кафедру при університеті. Коли почалися бойові дії на сході країни, одним з перших записався добровольцем.

За словами діда загиблого, ветерана Другої світової війни Івана Залужного, його онук був вихованець в любові до Батьківщини

та міста, і тому не міг вчинити інакше. «Я не загинув у Вітчизні, я відстоював інші фашисти страшніші і гірші колишніх. Вони знищують своїх сусідів і братів. Як і тисячі українців, я візволяв Росію, яка тепер вбила моего онука»,

вистачить горя! Росіяни, зупиніть Путіна», — зі слізами на очах вимагав ветеран війни.

Командування в/ч 3033, в якій служив лейтенант Національної гвардії України Іван Гутник-Залужний, подало документи на нагородження загиблого героя орденом «За мужність».

<http://www.day.kiev.ua>

СНАРЯД ТЕРОРИСТІВ УБІВ 15 ЛЮДЕЙ, В ТОМУ ЧИСЛІ ТРІОХ ДІТЕЙ...

15 осіб загинуло внаслідок вибуху артилерійського снаряда в Зугресі на Донеччині. Про це повідомили на сайті Донецької облдержадміністрації з посиланням на дані департаменту охорони здоров'я.

За повідомленням, вибух стався минулій середи в районі міської автостанції. «Щодо постраждалих вчора від снаряда в Зугресі (район міської автостанції). На місці загинуло 14 людей, зокрема, двоє дітей. Пізніше в лікарні померла ще одна дитина, таким чином, кількість загиблих становить 15 осіб, зокрема, троє дітей. Поранення різного ступеня тяжкості отримали 19 осіб», — йдеться в повідомленні.

спалахи в небі, ймовірно, запалювальні бомби, а потім — заграву в районі хутора Широкий», — повідомляється на сайті.

Мешканці селища шахти «Трудовська» говорять про обстріли з важких зброями і руйнування житлового фонду.

Через артобстріл пошкоджено будівлю Донецького обласного краєзнавчого музею.

З 11:00 до 18:00 терористи обстрілювали місто Моспине — на його території випустили більше 90 снарядів. Результат, — пише мерія, — 40% міста постраждало. «Повністю або частково зруйновані 20 приватних житлових будинків, зупинено роботу шахти Моспинської, згоріли 2 квартири в гуртожитку шахти», — говориться в повідомленні.

За добу у Донецьку зазнали поранень 8 мирних мешканців, 11 донечкан загинуло.

(Gazeta.ua)

НЕЛЮДИ МІНУЮТЬ НАВІТЬ ГРАШКИ

Представники штабу АТО просять людей, які наразі перебувають в зоні проведення антiterористичної операції, не піднімати з землі підозрілі предмети, навіть якщо вони виглядають цінними — під ними можуть бути міні.

Про це поінформував речник АТО Леонід Матюхін, в ранковому зведенні оперативних новин зони АТО, передає Еспресо.TV. «Особливо хочу наголосити батькам та дітям, які живуть у зоні АТО, — не піднімайте з землі підозрілі предмети. Таких, як ручки, запальнички, дитячі іграшки. Навіть якщо ці речі виглядають досить коштовними. Терористи, відступаючи, залишають після себе міні, які заборонені всіма міжнародними конвенціями», — наголосив речник АТО.

ПО ДОНЕЦЬКУ ВНОЧІ СТРІЛЯЛИ ЗАПАЛЮВАЛЬНИМИ БОМБАМИ

У Донецьку вночі з 14 на 15 серпня терористи застосували проти міста запалювальні бомби, про це йдеться на сайті міського голови та міської ради м. Донецька.

«Ніч на 15 серпня в Донецьку пройшла напружено. Бойові дії у вечірній і нічний час розгорталися в Петровському і Ленінському районах міста. Мешканці мікрорайону Широкий о 22.00 спостерігали світлові

терористи після нападу на автобус з активістами «Правого Сектора» забрали не тільки поранених, а й тіла загиблих. Про це виданню «Обозреватель» розповів керівник прес-служби організації Артем Скоропадський.

«Бійці добровольчого загону «Правого Сектора» в ніч на 13 серпня ішли в автобусі, який належить батальйону, на чергову операцію», — сказав А. Скоропадський. Терористи, які напали на них із засідки, обстріляли їх з автоматів і мінометів.

«За попередньою інформацією, під час обстрілу загинуло 12 осіб. Але осілки там були тяжкогоранені, то, думаю, зараз кількість загиблих збільшилася». Хто саме загинув і з якою метою терористи забрали тіла загиблих з собою, керівник прес-служби не знає.

«З нами ніхто з них ще не з'явувався. Але є така інформація, що терористи, забравши у загиблих мобільні телефони, телефонували їхнім рідним і говорили з ними в знуцьальному тоні. Як фашисти. Йде війна, ми теж вівбиваємо. Але жодного відео, що представники «Правого Сектора» фотографувалися з убитими або знуцьалися над трупами, немає», — підкреслив керівник прес-служби.

ДОНЕЧЧАНКА ІРЕН РОЗДОБУДЬКО — УКРАЇНЦЯМ: ПРОБАЧТЕ ДОНБАС, ЯКЩО ЗМОЖЕТЕ...

Відома українська письменниця Ірен Роздубудько вибачилася перед українцями за те, що мешканці Донбасу «референдумами» та антиукраїнськими мітингами накликали ворога на рідну землю. Про

це письменниця написала на своїй сторінці у Facebook.

«Я пишу мало «постів» — здебільшого переношу собі на сторінку те, з чим згодна, і те, що хочу запам'ятати... З лютого і дотепер ми з чоловіком об'їздили

багато міст України — від Одеси до Кам'янця-Подільського. І муши сказати: як же я люблю Україну, як я люблю всіх вас.

І як безмежно страждаю від того, що земля, на якій я народилася, — Донеччина — завдала стільки горя і страждань

Сергій Сурмач народився 1955 року на Полтавщині. За фахом — історик. Автор поетичних книг «Дієслово», «У краю, де висихає Дніпро», «Зимові вогні», «Я, Віра...», «Полковник Зеленський». Лауреат регіональної літературно-мистецької премії ім. Василя Симоненка. Мешкає в Криму.

Ось кілька відгуків про творчість Сергія Сурмача: «Масмо поезію, яка щемить сама, жалити і пече читача. Поезію справжню» (Михайло Шевченко, поет, м. Київ).

«Вірші Сергія Сурмача торкають саме ті струни душі читача, яких автор торкається при написанні поезій будь-якого жанру. Вірші хвилюють і пробуджують гени в душах справжніх українців». (Олександр Тарасенко, журналіст, м. Лубни).

Нещодавно в Сергія Сурмача вийшла нова збірка віршів «Ангарський перевал», у якій є немало віршів і кримської тематики. Відчуття кровного зв'язку з рідною землею, з народом, реальне осмислення минулого і сьогодення України, сенсу життя людини взагалі і власного зокрема — основні мотиви шостої за ліком книги поета.

Пропонуємо вірш Сергія Сурмача з його збірки «Ангарський перевал».

Сергій СУРМАЧ

ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ТУМАНОМ

кожен день — ця безвихід
і ді він той вихід із неї
а туман же туман облягає мов чад
запитати б у рідних —
та рідні вже стали землею
і до тебе сухо травою мовчать
не бунтуєш вражай
а живеш-виживаєш по найму
на весілях чужих
ну якесь звесеління тупе
три гармошки порвуть
та як вріжуєт на бубні регтайма —
тільки сваха ніяк
не згадає на ймення тебе
зашумлять комиші
і обачливі ватри розпалять
хто не має душі —
той трясесться за власний скелет
наче кістку для пса
черезпліч тобі викинуть пам'ять
в тонкогорлій оцей очерет

забрідаєш у степ
як у море це звично і просто
там нарешті тобі що тому кораблю
на всі шогли вітри
на всі боки розчакнuto простір
а воно тільки б гавань
із теплим — чекаю люблю

ЗИМНІ

по снігах по снігах
по глибоких
утираючи вітром чоло
доки йтимеш
брестимеш допоки
до села до села що було
до церков по яких тільки тіні
та греки навзміну хрестів
ти такої хотів україни
може долі такої хотів
по снігах крок
вгрузає твій кожен
уклоняєшся в пояс снігам
раптом — слід
стало легше
то може
і моїм хтось зрадіє слідам

ВІДСТАНЬ ШАБЛІ

нас вбито в тридцять третьому тоді
настало так що ми не ми а тіні
за нас прийшли не ті і стали ті
а ми мовчали в немічнім німінні
тепер смішні тепер мавпуем мавп
з нас кпинить вся
і шию гне ослаблу
та є у нас одне з найвищих прав
шляхетний шанс

вхопитися за шаблю

а шабля там де вже немає слів
там де молитву заступає битва
останній шанс останніх козаків
тоді й побачим

в кого кров блакитна

а відстань шаблі нам не переїти

холодну річку леза у безодні

ми кола що розпалося брати

а не по крайніх хатах

гадзи в споднях

не вір не плач не бійся не проси
найперше шабля не проси не бійся
а потім відстань серця і сльози

і квітка губ та то все після... після...

БОЙОВИЙ ГОПАК

...і голий торс
й вогнисти шаровари
і м'язи мов гордієві вузли
мигтять чуби у вихорі навали
це козаки у рукоші пішли
підсічка випад
все таке химерне
а ворог панікує і лютить
летить над полем бою характерник
немов смаглява блискавка летить
і вік і два...

чи знає той шаленець

яка невядчна пам'яті ріка

і вже нашадок

на столичній сцені

навприсядки танцює гопака

мотор реве тонами істеричними

і серцем чуші — то літак не наш

та хай летить

стежками йти тернистими

який хосен нам з того чи резон

аби було напливніше з туристами

та спродати городину в сезон

хай є як є

не тисли б лиш податками

хтось та подбає і про мужика

найдуту депутати з депутатками

що люблять засмагати голяка

такі місі є

із зігнутою спиною

задивлені у мильні міражі

ще довго крим не буде українською

допоки ми самі собі чужі

законодавчо гладим геям сраки ми

і хто тут гість — нам якось все одно

а «міг» чужий стартиуючи під саками

рве небо мов вітчизни знамено

СУСІДОВІ

Кадир Юнусову присвячую

до отчого дому вернули ви сивими

крізь узи узбецьких невидимих грат

вернулись сивими але щасливими

хоч повно у ріднім гнізді зозулят

гойдаються бризи

над пінними понтами

а вам у віччю

тільки пам'ять-печаль

та світло її не захмарене помстою

а світло її — то маяк і причал

і ми над столом мовчкома

похилилися

косушка зеленого чаю димить

ми кожен по-своєму тут

помолилися

ми знаємо добре чого чай гірчить

мої по сибірах лежать помордовані

Сергій Сурмач в редакції «КС», 2007 р.

А «МІГ» ЧУЖИЙ, СТАРТУЮЧИ ПІД САКАМИ, РВЕ НЕБО, МОВ ВІТЧИЗНИ ЗНАМЕНО...

Сергій Сурмач

не врятували жодної душі
ніс рахував рублі а їх все тридцять
і ні алтином більше срібняків
щербатим бердишем
в той попіл тицяв
що зватися батурином посмів
нарешті захотів піти він преч і
неначе п'яні навмання побрів
і скільки їшов із вух йому на плечі
стікала кров дитячих голосів

5
невже у всіх нас щось від носа
холопська віданість хохла
а історичні перекоси
а істерицін поголоси
то тільки платя тільки пла...
за те що вмієм брат на брата
тесати палю залюбки
та западливо лизати
чужому хаму личаки
мабуть таки мі справді носи
де три вкрайні — два раби
а замість нації і досі —
саморозбратаність юрби

6
як слізно грають на бандурі
вкрайні нинішні сини
а сторозерзаний батурин
крайив мовчки з давнини
хто запитає в бога: доки
ми будем плакатись отак?
стоїть батурин — вічний докір
і незнішенні правди знак
тут не бандури а батури
потрібен ремінь-сиринець
щоб рвати дупи товстошкурі
і душ засалених свинець
ну скільки можна в'яло квилить
над прахом предків-вояків
вже час наспасити могили
з відтятіх ворога голів
нехай голосять їхні вдови
а ми послухаем виття
зірвавши наче злі окови
стрим безвідплатного життя
ой к городу...

* * *
з полинами що тхнуть полонами
з передсердями передгір'їв
та гори воно синім полум'ям
чорне море «вор на довір'ї»
заманило на райські персики
задурманило злими чарами
а тепер ось побитим песиком
лиже ноги і квилить чайками
за байрамами-рамаданами
за московками матюкливими
десь тополі над ромоданами
похилилися серцю милими
ук-ра-ї-ноч-ка-ми

САНДАРМОХ

тут начальник — наган
та ще зранку туман
і туманний стакан самогрою
тут рахують до трьох
і лунає тъю-тъю
солов'їв соловецького краю
сандармох сандармох
на скривавлений мох
прилягла поколінь естафета
нерозстріяний бог
заблукав між епох
і нема ні душі... ні поета...

КРИМСЬКІ КОЛХОЗНИКИ

ставали навшпинки
натруджені шій крутили
вдивлялись тривожно
на захід до різі в очах
та все виглядали
(як їм компетентно звістили)
бандьор при сокирах
і рухівців при рогах
тим часом допоки
шкраблисі пілбордія колючі
і далеч свердлилась сердито
аж ген за Дніпро
з-під ніг із-під носа у них
компартійне пацючча
по норах по гніздах
принікало спільне добро
тепер ні бандьор
на яких пантрувалося в оба
і ферми пусті
і зарослі дурманом поля
не стало й людей
залишилась худоби подоба
«та як же ми так
примурилися проср...ти все бля»

ОСІНЬ ВЧІТЕЛЬКИ

її жакет що років двадцять тому
із моди вийшов —
знову модним став
вона не часто скажиться на втому
соромлячись за вицільний рукав
притискує прямісінко до серця
синенький стосик зошитів і
завжди у неї сховано за скельця
не разбереш чи усміх чи слоза
дівочих літ відлебеділі мрії
не зчулася як зосталася одна
вже крейдяного кольору завії
на скронях мов на дошці письмена
а за вікном — її крилати зміна
шкільне подвір'я пробує на злет
де кожну весну вкляки на коліна
старий бузок дарує їй букет

ПЕРЕДСЕЗОННЕ

таврійський степ з вітрами

а ваших — азійський пісок поховав
ої батьку кадире ми всі
депортовані

за винятком тих

хто нас депортував

до джерел тероризму
імперія жиє на війні
антинародна і антиприродна
вона цвіте в баговицях брехні
де герб і гімн — усе вважай підробне
в імперії армія і флот
(скажімо шостий чи там —
чорноморський)
імперія на будь-який народ
слоново поглядає мов на моську
ось у нью-йорку вежі-блізники
що літаки розпорюють тараном
це помста динамітіть їм думки
цей відчай називається терактом
і доки буде скрита суть вовків
у шкурах слів не вартих ані цента
копатимуть їх копи мертвечків
із попелу своїх торгових центрів
а вічно незагоєній кавказ

зачистками обернений на цвинтар
ельбрусу нерозлущений алмаз
під путінським кайлом
кавказоциду

з московського метро як звідзоне
як стануть вивергатися ботинки
і навіть голова якоїс не —
насправді натуральної блондинки
і знову федеральний епікріз

КРИК УНОЧІ

«...і я гукну,
...і край мене почує...» (В. Стус)
я теж гукнув би щоб мене почули
хоч ті хто поруч ті хто поблизу
щоб голос був не слабшим за грозу
а ті хто чули щоби не заснули
я запрошив би всіх до дружніх ватр
де спільні — страва пісня
і куліш чумашкій
ми б заварили про наш рід
козацький
щоб кожен бачив — варт він
чи не варт
я б крикнув так аж падали б сичі
мов груші із дерев нічного лісу
але туман нагадує в зависі
що пізно вже
і скільки не кричи...

ВКРАЇНСЬКА БАДЬОРА

воріженки росою негайно
щезнуть хай і ми явимось ярими
тільки спинам ще сняття нагайки
гнуті щоби сумують за ярмами
наше небо ущухло на манну
нам би військо — ніхто не подужас
виглядаєм лиш пана-гетьмана
а приходять хорунжі з хоружівок
хто там нас підкоряті береться
встанем дружно за правес діло
за шаблі мац — а там лих барсетки
вони в кожного ближче до тіла
квітне слово а слава — грозою
ми зростаєм нашадками вічними
хто ми є і які в нас герой
скажуть нам нікотини-табачники
наставляють на путь двоголово
нас попи у мундирах під рясами
і хоч є вони той... гондурарами
але ж на канонічній основі
славні ми саркофагом і колосом
світять зорі дірками жебрацькими
там наш віз — поламалося колесо
та й розсипалась сіль

по-чумашкому

ДЕШО ПРО МІСТА-ГЕРОЇ

у москві лупують незгодних
в дні заламаних навхрест рук
а у мінську кров'ю народу
заливають брунатний брук
як несхожі і як ви схожі
повелителі владних криз
ви здолали фашизм ворожий
щоб утвердити свій фашизм

ПРОВІСТЯ ПЕЧАЛІ

а буде так
нас змусять відступати
за той же збруч
сорочий стрекіт
вражих автоматів
голоти круч
усілі марічка
бісове дівчицько
пече плачем
а за плечем
зачовганий до близку
хрест АКМ

АНГАРСЬКИЙ ПЕРЕВАЛ

ангарський перевал
ангарський перевал
вже літо закотилося за гори
покірно стихнув сміх
адептів калевал
і падолистом
їх сліди загорне
вже виповза з узлісся
скривавлений кизил
підранком із туманної опали
край дріж останніх сил
долаю кругосхил —
ти у мені осінній перевале
тут кожен крок мов крик
і моря теплій бриз
лиш вгадуєш за гранями граніту
на те і перевал
щоб шлях уніз — як приз
бо той хто родом з літа
прагне в літо
як виберусь дгорі
уплав по хвилях скал
виплюючи лайки і осанні
я пригорну тебе
ангарський перевал
у радісній журбі
що ти останній

ПІВДЕННИЙ БЕРЕГ

мимо проходять міми
на есперанто жестів
спину гірського криму
гладячи проти шерсті
в розчерах чайок бистрих
вміти письмена зникомі
в натовпі інтуристів
хоч би лице знайоме
зграйка рудих дівчаток
чайками плавки-стрінги
хочуть також злітати
крильцями в ритмі стріпнью
хочь погукав сергія
електростврум по спині

та не тобі радіє
чорне що нині сине
влігся мільйон на пляжі
спинами до безодні
добре хоч ти уважна
мадемузель самотність

МАНГУП-КАЛЕ

громадя скель і моря неозоре
на профіль чийсь
подібний схил гори
розвинулось князівство феодоро
де жителями тіні і вітри
тут готи ї греки розбивали глеки
до співжиття — наука не проста
внизу далеко пальми мов лелеки
виловлюють з води кримопітеків
і хрест мов птах
і птах мов тінь хреста

ще таврами отут були колись ми

зав'язували наш слов'янський пуп

були були... чого ж ми не збулися

і гупа в серце пам'яті мангу

МОРОСІНЬ

море спить
і не спиться яйму восени
трохи мlosti і трохи стріптизу
зливши плюсокти літа

й зітхання луни

в вальси зорь і молюсків під бризом

море ось воно

теме і тепле як хміль

у туманах оманах оптичних

усіма гекзаметрами

еллінських хвиль

навіває на мене античність

моря морок

тюленем впвзає на мол

в сурах сутінок схлипне на ѯдиш

наобіцяне

і неминуче як морг

що його і конем не об'їдеш

але море вважай незрадливе в кінці

з ним так звично

фантасмагорично

коли зміє із пляжів свої камінці

і тебе мов камінчик покличе

ЗЕЛЕНІ КАТРЕНИ

(цикл)

1

світляки
очі ночі чисті
поруч сови і солов'ї
десь там сарна торкає листя —
напоханий дух гаїв

ще цей ліс не затисло місто

в кам'янії свої мацаки

світляки —

тремтите на відстані

зірки

й доторку до руки

2

так відбувається
човен гайдеться
небо у річці пливе
щось забувається

щось залишається

хтось повернеться сливе

сонячне колесо котиться колами

коливом слід з-за ріки

будем прощатись

нам стануть у головах

наче зірки світляки

3

сивіють квіти і тікають з міста

вкруг нас лишили

тільки голий мур

вони знайшли останній свій

прихисток

на полотні у катрі блокур

замінить їх неон гудрон і смальта

чи інше щось прогрес завдяки

лиш діти ішо довго на асфальтах

виводитимуть крейдою квітки

4

плането-нене...

кочовий наш стан...

над вами що від нас же помирає

пліве небес останній океан

що нами не загиджений до краю

ви мamo що дала нам ці віки

свята є

хворобливо як світає

ще пісню і зерно в ріллю ховаєм

а виростають змії й будяки

ЛІТО

мов по довгій розлуці

з розгону

одне одному кинемось

ми ув обійми

чорне море і я

у трикутику шасти —

демерджі — чатир-даг —

і кохана кастель

піраміда зелена

стерегтиму її

возлягаючи сфінком на пляжі

КУРОРТНИЙ РОМАНС

якщо можеш — спали тільки море

якщо хочеш — спали тільки нас

кримські зорі короткозорі

обернули роман на романс

Слово - зброя!

У КРИМУ ЗА ЗБЕРІГАННЯ ЗАБОРЮНЕНІХ КНИГ
МУСУЛЬМАНИ МОЖУТЬ ОТРИМАТИ ТЕРМІН

Для того, щоб те чи інше видання потрапило в список забороненої в Російській Федерації літератури, достатньо рішенням районного суду без попереднього аналізу з боку незалежних експертів. «Чорний список» за останні роки з півтора десятків найменувань розрієся до понад двох тисяч пунктів із зазначенням книг, статей і навіть адрес сайтів. Порушникам правопорядку загрожують адміністративні штрафи та кримінальне переслідування. У Криму вважають, що силові методи боротьби з друкованим словом можуть привести до негативних наслідків і зруйнувати міжконфесійну рівновагу.

«Після докладного вивчення списку забороненої в Росії літератури, я розгублена. Третина моєї книжкової поліці точно під забороною. Я прибрали ці книги подалі, але тепер не знаю, що з ними робити», — каже Айше Османова, мусульманка із села Земляничного Білогірського району. Дівчина розповідає, що була здивована, коли виявила в «екстремістському» списку праці авторитетних в ісламському світі богословів, як, наприклад, Сайда Нурсі. Тепер перед нею стоїть дилема: викидати або спалювати книгу не піднімається.

Духовне управління мусульман Криму розповсюдило оголошення, в якому звертає увагу ісламських релігійних організацій, представників духовенства, мусульманської громадськості на те, що на територію Криму де-факто поширюється дія Федерального списку заборонених екстремістських матеріалів. Поширення, виробництво чи зберігання матеріалів, зазначених у списку, забороняється і тягне за собою відповідальність.

«Ми робимо це з наміром захистити віруючих Криму, попередити, поінформувати їх і захистити від можливих неприємностей», — пояснив заступник муфтія мусульман Криму Айдер Ісмайлов в коментарі виданню «Крим.Реалії» мету подібного оголошення. На території України практика складання списків забороненої літератури не існувало. Проте зараз, особливо після проведених обшукув у будівлі медресе — ісламського навчального закладу — в селі Кольчугіне і в мечеті села Строганівка в Сімферопольському районі, Духовне управління мусульман Криму вважає, що «прокуратура» і далі буде ініціювати перевірки та обшуки в мечетях і мусульманських установах півострова.

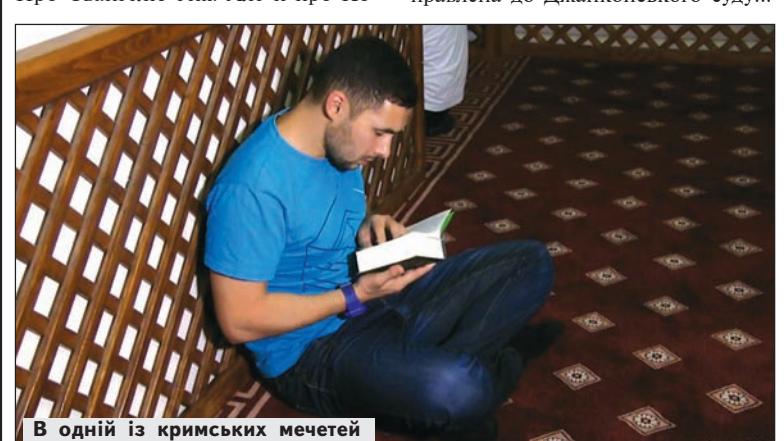
«У зв'язку з вищезазначеним, просимо ознайомитися зі списком і вжити заходів для ліквідації заборонених матеріалів, якщо такі є», — діється в мережі, журналах або газетах, до забороненого списку потрапляють відеоматеріали, які поширюються в Інтернеті або на DVD-носіях, а також аудіоматеріали і на вітві музичні альбоми. Також в ньомається в адреси конкретних сайтів.

Російський Кримінальний кодекс передбачає різні покарання за зберігання та розповсюдження забороненої літератури — від адміністративних штрафів до 5 років позбавлення волі.

Мустафа ЧАУШ

ТИМ ЧАСОМ... У результаті обшуку в одному з кримських медрес зазнали літературу, заборонену в Росії. Справу на директора навчального закладу відправили до суду. Про це сайт «Крим.Реалії» повідомив заступник муфтія мусульман Криму Есадуллах Баїров.

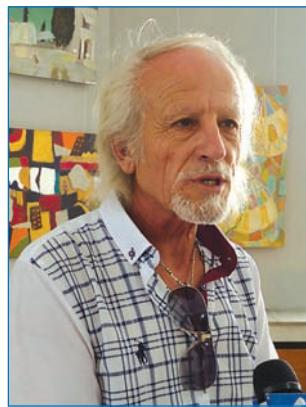
Він розповів, що через знайдені книги було складено адміністративний матеріал, і справа за зберігання та масове поширення літератури, яка визнана в Росії як екстремістська, буде направлена до Джанкойського суду...

СИНТЕЗ КРАСИ ТА МРІЇ

Сонце ніби подвоїлося в другій половині кримського літа, спека зашкалює і показує найвищі температурні показники. Заходжу в прохолоду стін Будинку художника в Сімферополі, а там — таке ж гаряче подвійне сонце на виставці «Східний вітер». І це вже не лише від яскравих ракурсів природи на полотні, а тому що авторів двоє: заслужений художник України, лауреат Премії Криму Рамазан Усейнов і заслужений художник Криму Наталія Перова. Особливе відчуття світла та декоративності в них — з Узбекистану, звідки вони родом, де навчалися в одному художньому закладі — Ташкентському республіканському училищі ім. П. Бенькова, тільки в різний період.

У Криму Р. Усейнов — з 1993 року, а Н. Перова переїхала сюди після закінчення Київської академії мистецтв в 1986 році. І народжена сонцем Азії та збагачена морем Криму творчість двох живописців у результаті багаторічної співпраці об'єднала в трьох залах Будинку художника проекцію їхніх власних світів, які гармонійно доповнюють одне одного в рамках східного стилю двома поглядами сприйняття дійсності: чоловічим і жіночим.

Полотна Р. Усейнова — це не лише красива картинка з чіткими графічними лініями. Це запрошення до філософських роздумів про смисл буття, місце людини в життєвому просторі. Його авторство віліншає відразу навіть без підпису картин у будь-якій колективній експозиції за особливу індивідуальнюю манерою, округлістю людей-коконів, іншими художніми знахідками. У них велике поєднується з реальнюю предметністю простої людини з дорожнім мішком на віслику, серйозне і драматичне — з комізмом ситуації, що викликає усмішку. Лако-

частіше його можна побачити з етюдником у Бахчисараї. Це його улюблене місце, що дає безліч тем для композиційних сюжетів.

Зі своїм добробоком художник постійно виходить до глядачів. Його картини демонструвалися на виставках у Криму, Україні, Росії, Узбекистані, Туреччині, Швейцарії, Франції, Китаї, Німеччині. Він був учасником пленерів у Хорватії та Угорщині. За картину «Переліт птахів» удостоєний премії на Київському триеналі в 1998 році. Ряд його живописних робіт придбано музеями Москви, Сімферополя, Севастополя, Ташкента, Бухарі, Нукуса, Самарканда, де народився і захопився малюванням.

У Криму близькість до витоків на землі предків, до історії свого народу внесла в живопис Р. Усейнова нові мотиви: старовинні кам'яні ступи, кримськотатарські будиночки з червоною черепицею, поряд з якими ростуть кипариси. Своїми верхівками, як у мінаретів, вони дістають до хмар. Можуть посунути пірннати навіть з горськими вершинами, тягнуться ще вище, до самого неба.

Дерева — це одна з улюбленіших тем художника. Якщо зображає персики, то цілий сад. У тінь тополі поспішає в спекотний полуцен пастушок, квітучий мигdal навіає умиротворення і ніжність. А чайки, на мальовані з натури в Євпаторії, — уособлення динамічного азартного руху, можливо, як ажотажу та метушливості. Натхнення, за його словами, приходить до нього в щоденній роботі над картинами, ракурси для яких знаходить у Ялті, Севастополі, Гурзуфі, Судаку. Та най-

цем і розумом живе, дихає і, як путівник, прокладає свій шлях у завтра, світле та оптимістичне.

Переходжу по залу від робіт Рамазана Усейнова до портретно-побутових сцен Наталії Перової, і в душі виникає відчуття дивовижного тепла, домашнього затишку і комфорту. Чудовий викладач для студентів факультету мистецтв Кримського інженерно-педагогічного університету, вона величезний євразійський спектр сучасної жінки помістила в формат картин різного розміру, що під її пензлем стали своєрідними згустками краси. Її портретовані моделі — яскраві, ефектні дівчата, немов з подіуму чи фотосесії, загадкові незнайомки в інтелектуальній замисленості та на відпочинку вдома зі своїми улюбленицями — котиками і собачками. Працюючи в жанрі фігуративу, художниця прагне в збрізних жіночих образах відобразити неповторність кожної людської душі. Маленьки жіночі радощі в поєданні з квітковими натюрмортами трансформуються нею в свято

життя з любов'ю, невигубним оптимізмом, сплеском зворушливих емоцій і мрій.

З творчістю Н. Перової ознайомилися глядачі Києва, Одеси, Вінниці, Сімферополя, Севастополя та за кордоном. У рамках Міжнародного джазового фестивалю в Коктебелі вона провела в 2009 і 2010 роках персональні виставки «Джаз на полотні», а спільно з Р. Усейновим — у Вашингтоні: галереї «Алла Роджерс» (2004 р.) та Українському посольстві (2005 р.). Художники, на її думку, — найщасливіші люди, бо можуть займатися улюбленою справою і при цьому ще й отримувати за неї гроші. Її картини перебувають в Сімферопольському художньому музеї, музеї сучасного російського мистецтва США, а також у приватних колекціях країн Європи, Азії та Америки.

Художники та мистецтвознавці, які виступали на відкритті виставки, відзначали дивовижну гармонію, живописність і сміливі композиційні рішення з універсальними образами обох авторів. А це — понад сімдесят робіт, виконаних олійними фарбами. Деякі зарубіжні колекціонери спеціально приїжджають у Крим, щоб придбати їхні картини, які, потрібно сказати, коштують недешево.

Краса світу додається і примножується, коли працюють потужно, насичено, колоритно такі професіонали найвищого рівня, як Рамазан Усейнов і Наталія Перова. Від їхніх полотен відчутия тягаря повсякдення турбот змінюються легкістю і відвертістю, приходить гостре розуміння дійсно важливого і вічного.

Валентина НАСТИНА

У ДІВОСВІТІ ЧОРНОДИМЛЕНОЇ КЕРАМОКІ

Майстрів-гончарів Івана Братка та Сергія Івашківа добре знають не тільки в їхньому рідному Червонограді, що на Львівщині, а й по всій Україні і навіть за кордоном, де не раз вони виставляли свої роботи, створені за технологією чорнодимленої кераміки.

Вазони, жбані, глечики, кухлі, тарелі, макітри, полу-миски, чайні та кавові сервізи з давніми українськими орнаментами, загадковими птицями, мов з казки, та дивними рослинами, міфічними істотами, лицярями-козаками... Чого тільки не створили за своє життя ці справжні народні майстри! З такого посуду навіть корисніше чи, як кажуть, здоровіше їсти, а кава, заварена у глиняній кавоварці, повірте, куди смачніша. Вражен-

ня, що вироби вівбрали в себе всю добру енергетику землі. А ще золоті руки майстрів ліплять скульптури, дитячі іграшки. Справа Івана Братка і Сергія Івашківа — відродження та збереження давніх українських ремесел, народних традицій, зрештою, духовності та культури.

Нешодавно у Червоноградській філії Львівського музею історії релігії (Палац Потоцьких) відкрилася їхня чергова персональна виставка. Відвідувачі чекало чимало сюрпризів і незабутніх вражень від зустрічі з народним мистецтвом.

Кошти від реалізації чорнодимлених керамічних виробів будуть використані на підтримку Збройних Сил України, зокрема, бійців-учасників АТО.

Тарас ЛЕХМАН, журналіст

Львівська область

ПІДТРИМАЄМО СВОЇХ!

Жовто-блакитними пропорами та вигуками «Слава Україні!» зустріли учасників туру «Підтримаємо своїх!» у місті Сватове на Луганщині. Ініціативна група музикантів за підтримки Міністерства культури України, Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України та Генерального штабу Збройних Сил України вишила у третю фазу туру.

Розпочався маршрут концертом у м. Сватове, яке відоме тим, що жителі міста, зібравшись разом, не пустили сепаратистів на свою територію. На центральній площі, де проходив концерт, зібрались кілька тисяч місцевих мешканців. Більшість із них — і дорослі, і діти були у вишиванках, з державними прaporами та жовто-блакитними кульками.

У концерті взяли участь гурти Горлиця-band з Марічкою Кудрявцевою, Ray Band та Тоня Матвієнко. Співак Арсен Мірзоян презентував містянам свою нову пісню «Край землі», написану під враженням від подій, які переживає Україна. Закривала концерт Анастасія Приходько. Вона влаштувала на площі справжній хор з кількатисячною аудиторією.

«Коли ми збирались їхати у цей тур, звичайно, було страшно, — згадує співачка Анастасія Приходько. — Нас попереджали, що ми повинні стежити за безпекою, проводили інструктаж. Але коли ми приїхали в Сватове, то люди виявилися дуже привітними. Для мене це був один із найкращих концертів у турі. Місто настільки вразило своєю приемною енергетикою, що після концерту ми залишилися на стадіоні та співали пісні під гітару».

«Далі ми рушили до Кремінної та Северодонецька, в планах ще кілька міст, — каже Віталій Пастух, музичний продюсер туру. — Ці міста для мене мають особливе значення, адже це моя мала Батьківщина, я виріс тут, знаю все і, звичайно, дуже багато спогадів. Серце стискається, коли земляки згадують, як важко їм було, коли території контролювалися сепаратистами. Вразила розповідь мера міста Сватове Євгенія Рибалка про те, як одного дня в місто прийшли «зелені чоловічки» і вимагали під дулами автоматів підкоритися так званий ЛНР. Непрошенні гості отримали відповідь — ні! Слава Україніям!».

Ініціатором туру стала Компанія «Євромедіа». Протягом кількох місяців артисти вже побувають у військових госпіталях, гарнізонах та військових частинах у деяких областях України. У концертах взяли участь також Марія Яремчук, Маша Собко, Марія Бурмака, Олег Скрипка, Юлія Лорд, Руслана, гурти «TaRuta», «ОтВінта», «Mad-Heads» та багато інших. Тур «Підтримаємо своїх!», за словами організаторів, продовжуватимуть і далі.

<http://mincult.kmu.gov.ua>

(Закінчення.
Поч. у № 32-33)

Олексій схилився над нею, намагаючись вловити її дихання. Але йому це не вдалось. В цей час Ганна третячими руками намагалася на брати номер телефону швидкої медичної допомоги...

Того ж дня увечері судово-медична експертиза підтвердила спосіб і причину самоубивства Світлани...

На похорон Світлани, незважаючи на сильний мороз, прийшли усі її однокласники (серед них не було тільки Валерія) і деякі студенти з Олексійової групи. На похорон прийшов і Світланчин батько, але він весь час стояв звіддалеки і чомусь не підходив ближче; він навіть не попрощався зі своєю дочкою...

18

Ганнуся за останні кілька місяців, здавалось, дуже постаріла, стала якоюсь дратівливою і нечутливую. Єдиною втіхою і надією для неї був лише син Олексій.

— Мамо, — якось звернувшись він до неї, — вибач мені, будь ласка, за мое втручання, але ти, здається, почала жити неправильно. Я розумію, що останнім часом на тебе звалися дуже багато труднощів і бід, але ж ти все-таки — жінка. Подивись на себе: ти геть замріла.

— Синку, — тихим голосом відповіла мати, — усе мое життя тепер присвячене тільки тобі. Ти — єдина моя втіха, тому я просто не можу жити інакше.

— Мамо, — запротестував Олексій, — я з тобою не погоджуєсь: ти повинна, просто зобов'язана жити ї для себе. Адже це так просто зрозуміти: я хочу бачити тебе завжди життерадісною і веселою. Що ж тепер вдієш? Так вже склалося наше життя. Але це зовсім не означає, що ми повинні махнути на себе рукою...

Ганна почала часто задумуватись над цими словами й синовим бажанням. І раптом в ній прокинулася жінка: треба пожити ї для себе. «Досить! — міркувала вона. — Роки минають, і ніяка сила не зможе їх повернути».

В їхньому домі з'явилася, як це й було раніше, парфумерія і модний жіночий одяг. Косметика зробила свою справу: Ганнусю трудно було тепер відізнати — красуня та ж год!

Чоловіки на роботі відразу же це помітили і жартома казали:

— Ганнусю, а ти, бува, не заміж зібралася?

— А от візьму та й вийду! — в тон їм відповіла Ганнуся.

Сергій, робітник того продовольчого магазину, в якому продовживала працювати Ганна, просто ходив слідом за нею.

— Ганнусю, давай поженимось, — запропонував він їй якось. — Ти живеш одна, і я так само один.

Ганну спочатку це тішило — адже Сергій на п'ятнадцять років був молодший від неї. Після чергової його пропозиції вона жартома відповіла йому:

— Заспокойся, дитино моя! Та Сергій схвилювано схопив її за руки і ніжно промовив:

— Ганнусю!.. Сьогодні я прийду до тебе... Назавжди!

І справді — увечері він прийшов. І лишився... Олексій, щоправда, не схвалював такого розвитку подій, але й не заперечував. Ганна сприйняла це за мовчазну згоду.

19

Майже два роки Ганна була щасливою: Сергій справді любив її, ніжно турбувався про неї, намагався допомагати її по дому і всіляко оберігав її. Олексій також по-дру-

жньому ставився до Сергія.

Але вікова різниця все гостріше непокіоля Ганну.

— Сергію, давай розлучимось, — раптом сказала вона якось. Адже роки минають... А що буде через п'ять-десять літ? Адже все одно ти підеш від мене: ну, для чого тобі потрібна стара жінка?

Сергій розіглівся:

— Чому ти гадаєш, що я залишу тебе? Які підстави в тебе є такі думати про мене? І, нарешті, чому ти вирішила, що я проживу довше, ніж ти?..

Ганна не надала особливої значення останнім Сергійовим словам. Та з часом він почав усі частіше повторювати цю свою пессимістичну думку:

— Ганнусю, я не житиму довго...

При цьому Сергій наводив якісь наївні докази, але вона чомусь не вірила йому. Чи то в Сергія було якесь передчуття, чи то хтось напророчував його долю ще на початку

Володимир ВАРТАНЬЯН

ГАННУСЯ

ПОВІСТЬ

життя, але невдовзі ці його слова стали жорстокою реальністю: всього лише через місяць після їхньої останньої розмови на цю тему Сергія звали саркома...

Ганнуся знову залишилась одна. Зовсім непомітно для себе вона широ повірила в існування Бога. Почала регулярно ходити до церкви: вранці і увечері.

Олексій дуже занепокоївся здоров'ям матері: він, звичайно, розумів, що змучене цим триклятим життям її серце вимагає постійної уваги і турботи, але саме зараз в нього майже не було вільного часу — Олексій посилено готувався до захисту дипломного проекту в інституті.

І все ж він вирішив хоча б трохи заспокоїті матір і допомогти її знову повірити в себе. Одного недільного дня, як тільки-но Ганна вернулася з церкви, він сказав:

— Мамо, а чи не бажаєш ти, щоб я тебе познайомив зі своєю нареченою? Прямо сьогодні!.. Вона увечері вертася електричкою від своїх батьків, і я піду її зустрічати.

Ганна подивилася на Олексія очима, повними сліз: її син вже виріс!

— Мамочко, ну що тебе знову турбує? Невже я скав тобі погану новину?

— Синку... — прошептувала Ганна, підійшла, обняла його і міцно пригорнула до своїх грудей.

Так і домовились: увечері Олексій прийде разом зі своєю Іринкою. Олексій пішов, а Ганна відразу почала поратися на кухні: вона вирішила скептики для сина її майбутньої невістки улюбленій делікатес колись трагічно загиблого його братика — піріг з капустою.

— Заспокойся, дитино моя! Та Сергій схвилювано схопив її за руки і ніжно промовив:

— Ганнусю!.. Сьогодні я прийду до тебе... Назавжди!

І справді — увечері він прийшов. І лишився... Олексій, щоправда, не схвалював такого розвитку подій, але й не заперечував. Ганна сприйняла це за мовчазну згоду.

— Ганнусю, давай поженимось, — запропонував він їй якось. — Ти живеш одна, і я так само один.

Ганну спочатку це тішило — адже Сергій на п'ятнадцять років був молодший від неї. Після чергової його пропозиції вона жартома відповіла йому:

— Заспокойся, дитино моя!

Та Сергій схвилювано схопив її за руки і ніжно промовив:

— Ганна, спікши піріг, чекала сина. А він заструмивався. Тому вона почала хвилюватися. Вже стемніло, а Олексій з його нареченою все ще не було.

Ганнуся стало страшно. Тіло її проймав то холод, то жар.

— Не може бути! Не може бути! — глухо шепотіла Ганна пересохлими губами, сама не розуміючи, про що вона каже.

Годинник ніби важким молотом бив її в скроні, вселяючи в неї тривогу. Раптом на сходинках почулися кроки. Її серце так закалатало, начеб хотіло вискочити з грудей. Ганна боялася поворухнутися. Скрип дверей в сусідній квартирі, здавалось, спустилося її душу. Вона впала на ліжко і заридала:

— Мамо! Мамочко, рідна моя, навіщо ти спородила мене на такі муки?

Поривчастий вітер розчинив кватирку і наповнив кімнату свіжим повітрям. Ганна

чули всі:

— Отче наш! Святий наш! Спаси моого сина! Візьми мое життя — адже він ще дитин...

Вже примчали до лікарні Петро і дві дівчини, яких хлопці повинні були зустріти на залізничному вокзалі. Іринку бив сильний озноб.

Олексій уперше розлютив очі. Вони були сповнені майже дитячого жалібного благання. Здавалось, що всі почули його прощальні слова:

— Мамочко, я хочу жити... Передай батькові...

Але цих останніх слів свого сина мати вже не чула. Лікарі розтирили напівівіслюючі Ганнині тілі, зробили її кілька уколів.

Олексій не довезли кілька метрів до оперативного столу...

23

Працівники міліції швидко розшукали Олексійового вбивцю: ним був відомий у місті молодий наркоман, який поводився на суді дуже нахабно і постійно міняв свої показання.

Зал засідань народного суду був переповнений. Серед присутніх був і Олексій батько.

Прокурор, який виступив на судовому засіданні, захавав наївну розсуваність: ним був відомий у місті молодий наркоман, який поводився на суді дуже нахабно і постійно міняв свої показання.

— Вельмишанові судді! — Ганно повільно перевела підих. — Прошу вас: не карайте суворо вбивцю. Не карайте його матір... Бог йому буде суддя!

В залі запала моторошна тиша: певно, люди намагалися осмислити слова матері так безглазудо загиблого юнака. І раптом ця тишу розривав нелюдський крик:

— Зупиніться!

Усі мимоволі звернули свої погляди до вбивці, тому що це саме він так закричав.

— Я прошу суд розстріляти мене! — проводжував він. — Я покарав чудову жінку і ніколи не спокутую свою провину перед нею. Я не змогу далі жити: це буде не життя, а муха!

Суддя розгубився. Зал, мов заворожений, мовчав. Прокурор роззвів руками. А вбивеця заревів, як підбитий звір, і почав люто битися головою об дерев'яну загорожу, за якою він перебував...

Як тільки-но суддя з'явився в залі засідання після наради за зачиненими дверима, секретар суду голоно оголосила:

— Встали! Суд іде.

Голова суду зачитав вирок: смоки розбавлення волі з утриманням в колонії послиного режиму...

Ганну підтримали сусіди і допомогли її вийти із зали суду. Серед них незграбно вітвісся Олексій, її колишній чоловік. Він, нарешті, підійшов до Ганни, лагідно доторкнувся до її обличчя і прошептів:

— Люблю...

Було видно, як він болісно добирав потрібні йому зараз слова.

— Ганнусю, — продовжував Олексій. — Я наробыв у цьому житті багато помилок... Коли б ти могла пробачити мені...

Ганна подивилася на нього очима, повними сліз, і дуже тихо промовила:

— А я тебе не проганяла, Олексію...

Колишнє подружжя мовчали щодому безлюдними вулицями міста під залившим...

Переклав з російської

Данило КОНОНЕНКО

(Переклад здійснено за відданням: Владислав Вартанян, «Аннушка», повість. Симферополь, «Доля», 2000)

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

ПРО ЛЮДЕЙ ШАХТАРСЬКОЇ ДОЛІ

Журналістська професія дарує зустрічі з багатьма цікавими людьми, особистостями з небуденною біографією, долею. Чимало таких зустрів на своїх газетарських стежках-дорогах Володимир Зінченко, писав і пише про них. Його змістовні публіцистичні матеріали, аналітичні дописи, оперативні повідомлення навіть друкували не тільки всеукраїнсь

СОБОРНОЮ, КРАСIVOЮ І МОГУТНЬОЮ

бачить Україну обраний Митрополитом Київським, Предстоятелем Української православної церкви Московського патріархату Онуфрій

Як передає кореспондент УНІАН, про це Онуфрій заявив на своєму першому спілкуванні з журналістами у новому статусі. «Ми молимося Богові, щоб Господь дав тим людям, які вують сьогодні, дух миру, щоб вони зрозуміли, що вбивати одне одного — це не є заповідь Божа. До миру призыває нас Господь, і ми повинні бути синами миру... Наші спільні побажання були у тому, що ми хочемо бачити нашу Україну соборною, красивою, могутньою і оновленою», — сказав Онуфрій. Митрополит також вид імені Архієрейського Собору УПЦ, на якому його було обрано новим предстоятелем церкви, висловив вдячність владі за те, що вона зробила все від неї залежне, щоб «цей Собор не був стурбований жодними обставинами, щоб ми могли в мірі вирішити свою проблему».

«І Собор молиться за нашу владу, щоб Господь допоміг у цей час знайти шляхи для становлення миру на нашій землі і для покращення добробуту нашого народу», — додав він. Відповідаючи на запитання журналістів, Онуфрій зазначив, що питання можливості об'єднання Московського і Київського патріархатів також обговорювалося під час Собору. «І це питання обговорювалося, ми завжди були і залишаємося

відкриті для діалогу між різними гілками православ'я, і хочемо, щоби було об'єднання. Але в нас є свої принципи — це канони святої православної церкви, і об'єднання може бути лише тільки згідно з цими канонами. Жодні інші аргументи не можуть бути достатніми для такого об'єднання. Ми будемо спілкуватися з нашими православними братами, будемо шукати шляхи, думаю, Бог нам допоможе в цьому».

Стосовно відносин з Російською православною церквою Онуфрій сказав: «Ми будемо будувати відносини на тих канонічних засадах, правилах, які є в нашій церкві, на яких ми сьогодні живемо. Ми незалежні в управлінні, самостійності та здійснююмо свої служіння, враховуючи лише наші внутрішні реалії».

Як повідомляє УНІАН, 13 серпня Собор єпископів Української православної церкви Московського патріархату, який відбувся в Києво-Печерській Лаврі, обрав Митрополитом Київським, Предстоятелем УПЦ МП митрополита Онуфрія. 17 серпня біля Успенського собору Києво-Печерської Лаври відбулася інtronізація нового обраного Предстоятеля Української православної церкви Московського патріархату митрополита Онуфрія (Березовського). Після літургії глава УПЦ МП офіційно приступив до своїх обов'язків.

Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Предстоятелем Української православної церкви Московського патріархату Митрополитом Київським і всією України Онуфрієм. Глава держави привітав Предстоятеля УПЦ з обранням на Престол.

«Ми молимося, щоб Церква вистояла і принесла мир, милосердя і християнські цінності на нашу землю. Держава і я, як Президент, є надією опорою у Вашій Божій справі. І мої очі, і мое серце, і двері завжди будуть відкритими для Вас», — зазначив Петро Порошенко.

«Важкі часи зараз переживає наша багатостраждальна Україна, яка потребує слова Божого, єдності, миру та милосердя. Милосердя до знедолених, до воїнів, які

боронять нашу Україну, до тих, хто був змушений виїхати і зараз потребує допомоги. Ця християнська допомога — те, що нам потрібно перш за все», — наголосив Глава держави.

Президент зазначив, що Церква сьогодні потребує єдності та діалогу. «Я дуже радію, що одразу після обрання Ви висловили тверде переконання продовжувати пошуки миру, злагоди та об'єднання, якого сьогодні конче потребує Україна. Як і Церква потребує діалогу єднання», — підкреслив Петро Порошенко.

Петро Порошенко наголосив, що сьогодні Церква і влада мають спільно відстоювати державницькі цінності. «Коли ми говоримо про європейську інтеграцію, то йдеть-

ся не про договори, а про цінності. Ці цінності мають бути першим орієнтиром для нас при прийнятті рішень — цінності загальнолюдські, цінності християнські», — сказав Глава держави.

Предстоятель УПЦ подякував Президенту за вітання. Він підкреслив, що головним обов'язком Церкви сьогодні є примирення людей. «Ми приймаємо всіх з любов'ю, тому що всі ми — діти Божі, і це — головна місія Церкви. Наше служіння в тому, щоб виковувати людей, піднімати людей духовно», — сказав Предстоятель УПЦ.

Митрополит наголосив, що Церква сьогодні прагне до об'єднання. «Ми маємо об'єднатись у Христі», — підкреслив Предстоятель УПЦ.

**Прес-служба
Президента України**

обравши своїм очільником послідовного прихильника ідеології «руського світу» та єдності з Москвою, більшість єпископів Московського патріархату в Україні відкинули цей шлях», — говориться у повідомленні.

«Раніше Священний Синод УПЦ Київського патріархату вже відзначав, що цей ієпарх, будучи Місцеблюстителем УПЦ МП, фактично заблокував проведення офіційного діалогу з Київським патріархатом щодо подолання церковного розділення та утворення єдиної Помісної православної церкви. Також митрополит Онуфрій неодноразово в уніон з Москвою заявляв про те, що українці та росіяни, по суті, — один народ, що європейська інтеграція для України непотрібна та несе зло, називав кремлівських найманців і терористів на Донбасі «ополченцями», — наголошують в УПЦ КП.

ля, ми можемо передбачити, що церкви стануть порожніми, бо буде реальний перетік вірних. Вже є перші переходи-ластивки з УПЦ МП в УПЦ КП, далі вони стануть активнішими та масовішими. А якщо держава буде наполегливо шукати визнання УПЦ КП Всеянським патріархом і отримає його, то переходити в УПЦ КП будуть цілі спархії.

До того ж у церковній політиці з'явився новий фактор. Автор цих рядків у жоден зі своїх церковних текстів та прогнозів долі церкви не включав таку мотивацію, як голос паства. Тому що раніше важко було уявити, що паства УПЦ МП буде чимось більшим за слухання стадо призначених її пастирів. Утім, ситуація дуже серйозно змінюється. Зі смертю Блаженнішого Володимира до пафосійських політиків, і вже це схильяло до нового патріотично налаштовану паству. А проросійські єпископи і патріархія з часів Януковича дискредитувала його так послідовно, що вірні УПЦ МП отримували додаткові підстави вважати його порядною людиною, самостійним та сучасним у своїх поглядах діячем. Втім, відсунутий від справ, наймолодший ієпарх УПЦ МП не мав сьогодні шансів бути обраним.

Сценарії та прогнози

Якби митрополитом став владика Антоній, з перемогою якого пов'язували поняття «реакція», «реставрація» або навіть фактична анексія церкви до Московської патріархії, ситуацію було б прогнозувати легше. У суспільства є потужний импульс до об'єднання, тому воно не сприймало б жодних нав'язувань «руського світу». Втім, владика Антоній вважається людиною, керованою російсько-українським бізнесменом Вадимом Ноїнським, який на сьогодні є головним спонсором УПЦ МП та здійсниє фінансування загальноцерковних проектів УПЦ, під особистим наглядом.

Проукраїнська партія: Симон (Шостацький) та Олександр (Драбінко)

Митрополита Вінницького Симеона та колишнього секретаря Володимира Олександра (Драбінка) вважали проукраїнською партією. Через служіння владики Симеона у Вінницькій єпархії, яка була округом Порошенка ще за часів його депутатства, вони знайомі. У випадку обрання предстоятелем митрополита Симеона церкву чекало б продовження лінії митрополита Володимира. А саме: заявка патріоти-

змінення, що відповідає засадам «руського світу».

Звичайно, єднання не народжується швидко. Церковне будівництво — це те, що ми самі можемо робити щодня. Але якщо буде Духу Святому і нам, та стіна неодмінно зруйнується.

**Лана САМОХВАЛОВА,
вірна УПЦ МП, активіст руху
«За єдину Помісну православну
церкву в Україні»**

ВТРАЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ШАНС ДЛЯ ЦЕРКВИ ЧИ ПОЧАТОК НОВОГО ЖИТТЯ?

рополічного престолу він заблокував ініціативу Священного Синоду УПЦ почати переговори з УПЦ КП та УАПЦ (фактично заборонив офіційні зустрічі між переговорними комісіями УПЦ та УПЦ КП). Владика Онуфрій відмовився пра-
зисудити російську військову агресію (відхилив проекти документів УПЦ МП та Всеукраїнської ради церков з подібними формулюваннями). Він відмовився показувати кліриків (єпископів та священиків) УПЦ, які беруть участь у діяльності ДНР та ЛНР.

За даними наших експертів, виконуючи вказівку Патріарха Кирила, домігся прийняття Звернення Священного Синоду УПЦ, де міститься формальний заклик до військовослужбовців ЗС України скласти зброю.

Як стало відомо з джерел у Київській митрополії, у першому проекті Звернення Синоду, що був підготовлений апаратом митрополії, містився такий заклик до сепаратистів (усі ті, хто незаконно тримає зброю), але на вимогу митрополита Онуфрія формулювання було змінено. Показовим стало звернення до Президента захищати священиків Донбасу від українських військових. Лист, як годиться, взяла на озброєння Московська патріархія з подальшою розрізкою у ЗМІ РФ.

Хоча, навіть якби існувала така проблема, вона вирішується не шляхом відкритих листів, а шляхом телефонних дзвінків місцевіз-
стителя до органів влади. Слід додати, що митрополит Онуфрій за своїм психологічним типом

зажадає, що і зараз Антоній — кандидат Кирила. Що цікаво, автор цих рядків відстежив усі інтерв'ю Антонія Паканича після смерті Блаженнішого. В жодному з них не було ні слова сказано про церковне єднання. В жодному. Крім того, паства не забуде спроб відсторонити Блаженнішого Володимира.

В той час, коли Блаженнішого Володимира 14 місяців не лікували від раку, коли його особистий секретар Олександр Драбінко по сільському відомству про-
суvalis Antoniua на митрополичий престол. Чи міг про ситуацію із Блаженнішим не знати керуючий справами УПЦ? Не знаємо. Митрополит Антоній вважається людиною, керованою російсько-українським бізнесменом Вадимом Ноїнським, який на сьогодні є головним спонсором УПЦ МП та здійсниє фінансування загальноцерковних проектів УПЦ, під особистим

наглядом.

Сценарії та прогнози

Якби митрополитом став владика Антоній, з перемогою якого пов'язували поняття «реакція», «реставрація» або навіть фактична анексія церкви до Московської патріархії, ситуацію було б прогнозувати легше. У суспільства є потужний импульс до об'єднання, тому воно не сприймало б жодних нав'язувань «руського світу». Втім, владика Онуфрій, хоч і монах патріархії в послуху, але віруюча людина. Тому я залишаю хоч і малий, але відсоток ймовірності, що у нього можливий перегляд та корекція власного курсу та світогляду. Якщо в Лаврі досі можливі чудеса та зінення, чому неможливе таке саме чудо зцілення від «руського світу» українського предстоятеля?

Крім того, настав час, коли за церковними справами серйозно спостерігатиме влада. Палаючий Донбас, участь кліриків у сепаратистських угрупованнях постійно нагадуватиме про ступінь впливу церкви. Влада не залишатиме без своєї уваги ані питання духовних шкіл, ані сепаратистську діяльність. І ми сподіваємося, що влада працюватиме із новим предстоятелем. У випадку відсутності такого прогресу у світогляді нового предстояте-

МАНДРІВКА ЗА ПОКЛИКОМ СЕРЦЯ

У квартирі гамірно. На кухні мама готує обід для численних гостей. Вона в нас гостює вже місяць. Її присутність додає мені впевненості. Так спокійно і легко дихається, коли вона поруч. Вона допоможе швиденько нагодувати всіх прибульші і нашу чималу родину. Мама приїхала зі Львова разом з моїм племінником. Хлопець скоро 10 і він любить море, не боїться крутіх схилів і щороку приїздить до нас на канікули віткі. На місці Фіолент так чудово — можна пірнати зі скелі або просто з маскою і ластами досліджувати життя підводного царства риб і раканів.

На балконі про щось голосно сперечаються росіяни. Це свекор з друзями вирішують, куди спрямувати своє авто, щоб іхня кримська мандрівка стала цікавою і незабутньою. За декілька днів вони від'їжджають до Єйська, а потім в далекий Мурманськ. Там живе чоловіка брат, який приїхав машину зі своїми друзями. Всім подобається в Криму, бо для росіян все дешево, природа чудова, і є де зупинитися, поспілкуватися, поділитися враженнями. Пізно ввечері ще заїдуть білоруси — одногрупник чоловіка із сім'єю. Вони хочуть переноочувати і завтра рано-рано виїдуть до моря. Моя місія зараз — так розмістити всіх (14 осіб!), щоб кожен відчував комфорт і міг спокійно провести ніч в нашій невеличкій двокімнатній квартирі. Чоловік жартує, що можна проводити саміт, бо зібралися представники трьох

братніх народів...

Цей епізод літа 2010 року прийшов мені на згадку зараз, в серпні 2014-го. Так було раніше. Відтоді минуло небагато часу, але надто багато відтворено в людських стосунках за ці півроку потрясінь. Тому не буде вже цієї дружньої розмови, гумору, жартів, обміну подарунками, компліментів маминому борщу від росіян і білорусів. Не буде, бо до нас в Крим приїшов «російський мир». А точніше, приїхав. На танках і бетеерах.

Жаль тільки, що кримська природа перестала для нас бути тим джерелом здоров'я, натхнення, радості, як у країні часі. Ми іхали до моря, щоб очиститися душою, оздоровити тіло, насолодитися звуками самої природи і повернутися умиротвореними і щасливими до своїх домівок. Сьогодні це стало просто неможливим. Військова присутність відчувається в повітрі, на землі, у воді. А так хочеться тиші...

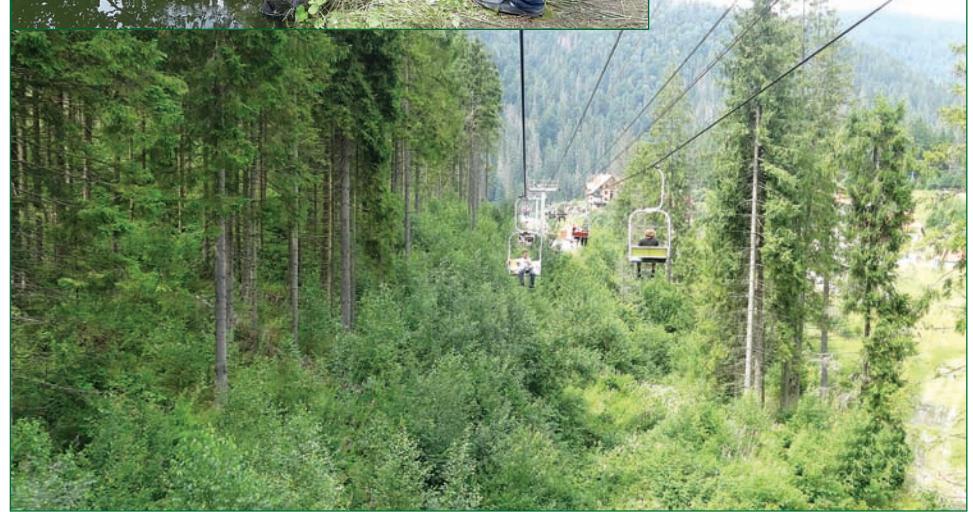
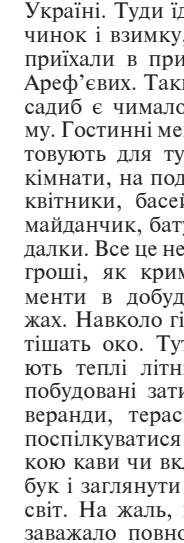
Одного разу ми відвідали євпаторійське узбережжя, діти підбігли до води. Але радість спілкування з природою обірвалася від голосного гуркоту гелікоптера, який пролетів над самим пляжем на висоті до 15 метрів. Переякани дітлахи з плачем побігли до авто. Виходити з нього відмовилися. Пойхали додому шукати альтернативний варіант для відпочинку. Декілька разів ще бували на морських пляжах Криму. Дійшли висновку, що тільки малолюдні, напівдікі узбережжя більш-менш можуть бути придатними для корот-

кочасного відпочинку. А там, де є скupчення людей, то обов'язково знайдеться той, кому українська мова — це привід поконфліктувати. Українофобство відчувається в кримському повітрі. Тому ми сіли в авто — і вирушили в Україну, на зустріч з рідними полями, степами, горами, лісами. Для нас ця подорожня стала, як ковток свіжого повітря, як вільний політ для птаха, що тривалий час перебував у клітці.

Україна зустріла нас приязно. На так званому кордоні до нас не було запитань. Діти смакували гостинець від українських прикордонників — вафлі «Артек», їхнє побажання «щастилої дороги» теж було для нас не зайвим. Вночі, правда, сталася невелика пригода — довелося міняти колесо на темній безлюдній трасі. Але це буденна дорожня пригода. Ніхто нас не зупиняв, не загрожував, даішники не вимагали штрафів через те, що на машині кримські номери (українські!). Дорога не була для нас важкою, хоч на дворі спека, а в машині діти 3-х і 5-ти років.

За вікном — степи, поля, ріки, а потім і ліси, міста і села рідної України. В Умані зробили зупинку. Там є чудовий Софіївський парк. Прогулянка по ньому дала відчуття спокою (вперше за довгий час), приемної прохолоди. Ми захоплювалися тим, як досконало люди вміли колись придумувати, творити, бачити і цінувати прекрасне. Ці творіння вони залишили для своїх нащадків. А теперішні баґачі, не задумуючись, витрачають гроші на власні палаці, розваги або ще гірше — на зброю, щоб руйнувати те, що створено не ними. Причому все це вони роблять, прикриваючись іконами. Такі реалії сьогодення.

Переночувавши в м. Хмельницькому, ми продовжили свій шлях на захід країни. Ми насолоджуваємося пейзажами за вікном. Засіяні ниви, доглянуті садки і городи, поблічені хатки в українських селах, невеличкі озера з очертами, верболози, качки — все, як писав великий наш

ТИМ ЧАСОМ... ТЕЛЕБАЧЕННЯ РОСІЙ ПОКАЗУЄ ДІЯМ УКРАЇНУ ЯК ВОРОГА

Російські медіа використовують дитячі телеканали як майданчики для пропаганди. Окрім нейтральних мультиплікаторів, малятам показують ролики про те, як українська армія бомбити Донбас. На думку експерта, така медіаполітика поширення в тоталітарних країнах, проте зовсім не притаманна Україні.

Російський канал «Улыбка ребёнка» показав своїм маленьким глядачам анімаційний ролик, де українська армія буцімто бомбити Донбас. Мультиплікатор «Одного разу наше життя змінілося» створили художник-аніматор Олексій Балащов та кілька десятків дітей. Вони вийшли

з Донбасу під час проведення АТО і зараз живуть у пункті тимчасового розміщення «Піонер» у Ростовській області в Росії.

Відеоролик починається з дитячих малюнків мирного життя, які зруйнували, як це стверджують автори мультипліму, українська армія. Ролик переконує, що саме вона бомбардувала міста та мирних жителів Донбасу. Рухомим рядком проходить гасло: «Врятуйте мешканців Донбасу від української армії».

Програми російського телеканалу «Улыбка ребёнка» може дивитись кожен. Способів кілька: через супутникову тарілку, кабельне телеба-

чення чи онлайн-ефір в Інтернеті. Таким чином, подібна антиукраїнська риторика поширюється на весь російськомовний медіасегмент.

Радіо «Свобода» спробувало з'явитись із художником-аніматором мультиплікатором Олексієм Балащовим, щоб розпитити, чому він звинувачує саме українську армію в руйнуваннях Донбасу, але не згадує в ролiku про її озброєніх сепаратистів. Проте автор не прокоментував свого бачення подій на сході України.

Схожі мультипліми у російському медіапросторі слугують як інструмент ідеологічних маніпуляцій. У цьому переконаний керів-

ник українського дитячого телеканалу «Малятко TV» Володимир Кметик. На його думку, таким чином східний сусід продовжує традиції радянської пропаганди, насилюючи ідеологією усі сфери життя своїх громадян.

Керівник «Малятко TV» переконаний: українські дитячі телеканали не містять і не повинні надавати містити пропаганди. Натомість, вважає він, слід популяризувати загальнолюдські цінності і толерантні співжиття.

«Вже дуже багато рубежів передано нашим північним сусідом в інформаційному полі: що допустимо і що недопустимо. Нам категорично не можна уподібнюватися

до цього», — дбав він.

Той факт, що російська ідеологія проникає навіть у дитячі телепрограми, свідчить про те, що Росія хоче знищити Україну як явище, — таку думку висловив соціальний психолог Олег Покальчук. Таким чином, вважає він, росіянам із дитинства закладають вороже ставлення до українців та їхньої держави.

Авторитарні та тоталітарні режими базують ідеологію на образі ворога. Так робили в нацистській Німеччині і роблять зараз у сучасній Росії, ддав експерт. Натомість подібні пропагандистські прийоми ніколи не були притаманні Україні через її багатовекторність та схильність до самокритики.

ПОМЕНІДЛО ЩЕ НА ОДНОГО ІДОЛА

Минулой п'ятниці вночі невідомі з допомогою троса знели з постамента 8-метровий пам'ятник Леніну, розташований у центрі Маріуполя.

За інформацією сайту 0629, до пам'ятника близько 02.00 підіїхали на вантажівці, обв'язали трос навколо щіль скульптури, прив'язали його до вантажівки і рвонули з місця. Скульптура звалилася на плити і розкололася.

На місці події з самого ранку працювали представники і техніка «Маріупольтепломережі». Також тут були і співробітники міліції, які зафіксували даний факт.

До слова, в Маріуполі залишилося ще чотири пам'ятники Леніну...

ІСТОРИК — ПРОФЕСІЯ НЕБЕЗПЕЧНА

Викраденого бойовиками голову Луганського об'єднання «Просвіта» Володимира Семистягу звільнили з полону. Про це написав на своїй сторінці у Facebook народний депутат Олександр Доній.

У коментарі Радіо «Свобода» Доній підтвердив що інформацію, 64-річний Семистяга був затриманий та кинutий до підвалу Луганської облдержадміністрації 23 червня. 1 липня з'явилася інформація про смерть громадського діяча, але згодом вона була спростована.

Володимир Семистяга — український історик, старший викладач кафедри історії України Луганського державного університету, член правління Луганської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, голова Луганського обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка, головний редактор журналу «Бахмутський шлях».

СПЛЮНДРУВАЛИ МОГИЛУ БАНДЕРИ

У Мюнхені невідомі підірвали могилу лідера ОУН Степана Бандери. Про це повідомив на своїй сторінці в Фейсбуці прес-секретар ВО «Свобода» Олександр Аронець.

«Кацапи і мертвого Бандеру бояться більше за всіх на світі», — написав свободівець. Він додав, що зроблено це, вочевидь, аби українці не змогли перепоховати героя в Україні.

Міністр закордонних справ України Павло Клімкін спростував інформацію про вибух на могилі Степана Бандери в Мюнхені. Про це він написав у своєму Твітері. «Могилу С. Бандери у Мюнхені не підірвали. Вандали зламали хрест і почали розкопувати могилу. Консул і поліція вже там», — зазначив П. Клімкін.

Проросійські СМИ Криму, в частності сайт «Кримське ехо», еженедельник «Кримське время» и некоторые другие, уже несколько месяцев дружно «разбивают» новую книгу крымского историка Владимира Полякова «Партизанское движение в Крыму. 1941-1944 гг.». С момента новой оккупации Крыма автор давно уже опровергнутый в Украине концепции народов-коллаборационистов Олег Романенко получил, наконец, возможность снова оправдывать свои «теории» и поднимать на щит необоснованные огульные обвинения крымских татар. В Крыму началася новая кампания по «научному оправданию» преступного акта депортации 1944 года. Таким странным образом работает в Крыму указ президента России Владимира Путина о реабилитации незаконно репрессированных народов.

Новаторство книги Владимира Полякова неоспоримо. Кроме официальной правды, опубликованной ранее, автор строго по документам (список только основных использованных источников составляет 340 единиц архивных материалов, более ранних книг, источников своего архива!) изложил и ту правду, о которой раньше предпочитали молчать и которую многие не знали.

Критиков не устраивает системность и полнота исследований

Защитников концепции «народов-предателей», всегда паразитировавших на неполноте и фрагментарности сведений по истории, книга Полякова «Партизанское движение в Крыму 1941-1944 гг.» не устраивает именно тем, что материала его исследования системный и полный, без умышленных изъятий. В определенной мере тема партизанского движения в Крыму этой книгой исчерпана полностью. Владимир Поляков за десятилетия работы собрал такой архив материалов, которому может позавидовать любой исследователь. Поэтому уже сегодня к этой теме вряд ли есть что добавить нового, кроме, возможно, частностей и деталей. О многих чертах партизанского движения в Крыму до сих пор еще умалчивали, это, мол, не имеет существенного значения. В то же время именно то, о чём раньше молчали (и именно потому о нем молчали!), имеет очень важное и существенное значение, ибо характеризует страну, общество, политику, народ и власти в период 1941-1945 годов как нельзя глубоко и исторически точно.

Поляков дал широкий анализ предпосылок создания партизанского движения, описал его подготовительный этап, коснулся даже истории крымской партизанщины в 20-е годы прошлого века. Автор проанализировал процесс формирования крымских воинских частей, действия воинских подразделений на полуострове, ход тактических и стратегических военных операций вокруг Крыма. Он полно охарактеризовал оккупационный режим полуострова, деятельность концентрационных лагерей, проанализировал особенности партизанского движения и подполья Крыма, отличные от других регионов. Автор дал новую, более логичную периодизацию этих процессов, выполнил системный подсчет количества участников — воевавших, раненых, погибших, расстрелянных, дезертировавших, умерших, пропавших без вести, вывезенных на Большую землю, отосланных на подпольную работу и отпущеных из отрядов, а также выполнил подсчет динамики населения в Крыму в целом и в основных его городах. На 1 января 1941 года в Крыму проживало 1,169 млн. человек, а в октябре 1944 года всего 379 тысяч. Какова судьба «выбывших»? Это все есть в исследовании Владимира Полякова. Автор книги исправил ошибки и аргументированно опроверг недостоверные сведения, распространенные предыдущими политизированными и ангажированными публикациями как крымских, так даже и зарубежных авторов.

условиях, каких не испытывал ни одно другое партизанское движение в СССР, провели 252 боя с частями и подразделениями противника и 1632 различные операции и диверсии. Среди них: налеты на гарнизоны противника — 98, налеты на заставы — 39, засады и нападения — 212, диверсии по подрыву воинских эшелонов противника — 81, диверсии по разрушению железнодорожных объектов и коммуникаций — 82, диверсии на автотранспорте — 770, нападения на обозы — 54, уничтожение различных объектов и техники — 110, уничтожение линий связи — 183. Было уничтожено 29383 солдат и офицеров противника, захвачено в плен 3272 воина противника. И многое-многое другое. Всего за весь период деятельности крымских партизан через его отряды прошло 12,5 тысяч человек, по другим данным — 11,7 тысяч. За весь период было убито 1811 человек, пропали без вести — 1410, убыли неизвестно куда — 2580, эвакуированы на Большую землю — 834, дезертировали — 559, расстреляно — 173, посланы на спецзадания — 396, вышли из леса 3933 человека.

жали всего по одной дивизии. К тому же они были плохо вооружены, не имели единого командного центра и даже нормальной связи. Несмотря на то, что у советских войск был первоначальный перевес сил, он был нивелирован распылением их по всему Крыму и недостатками управления. В Гражданскую войну именно здесь в аналогичной ситуации войска генерала Слащева смогли задержать наступление Красной армии. Урок Слащева советскому командованию был не впрок. В этот раз немцы и румыны сосредоточили силы на материке и мощной группировкой неожиданно быстро даже для самих себя взяли Крым через перешеек, ринулись на Севастополь.

Во-вторых, из этой трагедии Крыма вытекают последствия, о которых ранее умалчивалось. В условиях неожиданного и стремительного наступления немцев и румын на организацию партизанского движения и уход в лес осталась фактически неделя. Поэтому партизанское движение на первом этапе было из рук вон плохо подготовлено и слабо организовано, и об этом раньше

занес практически все базы, потерянно много вооружения. В результате после первых карательных акций в отрядах начался голод, дошло до трупоедства. Автор подробно раскрывает причины и факты этого явления, не будем на этом останавливаться.

Стало ясно — в условиях Крыма партизанское движение при такой беззаботной организации невозможно. Нужно менять тактику — действовать небольшими, но мобильными, подготовленными группами и отрядами. Вследствие чего к ноябрю 1942 года в отрядах оставалось всего 480 человек: умерли от голода 450 человек, погибли в боях — 1000, пропали без вести и дезертирали — 600, вывезены на Большую землю — 770, направлена на подпольную работу в населенные пункты и просто отправлены по домам — 500 человек. К августу 1943 года численность бойцов в отрядах, которые уже были официально признаны воинской частью 00125 в составе Центрального штаба партизанского движения, составляла минимальную цифру за все время — 214 бойцов.

Третье, о чём молчали раньше, — влияние судьбы Севастополя на партизанское движение Крыма. Легкое взятие противником слабозашитенного Перекопа вызвало стремительное наступление его на Севастополь, а потому на подготовку его обороны не оставалось времени, и вместо этого адмирал Октябрьский, как известно, вместе со всем командованием бросил и город, и огромное скопление войск, отступивших к Севастополю со всего полуострова, на произвол судьбы и на подводной лодке ретировался на Кавказ.

Задержи советские войска немцев на Перекопе хоть на некоторое время, и севастопольской трагедии не случилось бы. Более того, не было бы столь спешной эвакуации, и немцы бы, возможно, 7 ноября не потопили бы на траперзі Ялти пароход «Армения», число погибших на котором в три-четыре раза превышает число жертв знаменитого «Титаника», и думается, что будущий фильм об этой трагедии сможет пекреть славу голливудского творения, нужно только признать эту страшную правду. Но, как видим, «официальные историки» еще не готовы к этому и продолжают отрицать то, что реально было.

Офіційна історія до сих пор скриває тот факт, что ни Черноморский флот, ни 51-я армия не готовили оборону Севастополя. И город не был захвачен немцами с ходу только потому, что командующий отдельной Приморской армією генерал Петров, по собственній ініціативі, привел остатки своих дивізій в окрестності Севастополя і як мог з ходу організував оборону города.

Как ни странно, но именно это оказалось большое воздействие на партизанское движение Крыма, о чём также ранее не писали. Тысячи бойцов, командиров, политработников, офицеров флота и матросов, чудом вырвавшихся из немецкого окружения под Севастополем, устремлялись... в лес.

**Олесь ЧЕРЕМШИНА,
крымский обозреватель
(«Крым. Реалии»)**
(Продовження буде)

АННЕКСІЯ КРЫМСКОЙ ІСТОРИЧЕСКОЇ НАУКИ

Фактически впервые на основании документов Владимира Полякова проанализировано межнациональные отношения и в дооценный период, и во время оккупации, а также национальный состав партизанских отрядов и подполья, его социальный состав, структура и иерархию отрядов, систему командования, вертикальные и горизонтальные связи, социальные противоречия, гендерный вопрос, женскую тему, состояния санитарии, гигиены, медицины и лечения раненых в партизанских отрядах, организацию партизанской почты, ритуальные обряды, возможности крымской экологической системы для проживания и деятельности партизан, а также систему и практику награждений партизан, бытовую повседневность партизанского движения, останавливаются на судьбе и характеристике отдельных участников движения. Таким образом, партизанская война в Крыму, о которой раньше писали преимущественно в стиле ура-патриотизма, со страниц книги Владимира Полякова предстает перед нами как совершенно новый, сложнейший, социально-политический и военно-стратегический, по-человечески близкий и понятный каждому крымчанину феномен со всеми его системными взаимосвязями, противоречиями и глубиной. Но обо всем по порядку...

**Правда толькo возвышает
героизм партизан**

Правда, которую раньше умалчивали и открыта, на конец, широкому читателю Владимиру Поляковым, совсем не умаляет правды официальной, о которой писали мемуаристы, бывшие партизаны и подпольщики, исследователи. Более того, на фоне раскрытых давнишних умолчаний эта официальная правда стала еще рельефней и еще более героической.

Она состоит в том, что крымские партизаны в период с 1 ноября 1941 года по 16 апреля 1944 года, в сложнейших

не говорили, прославляя организаторскую роль партии, которая как раз и оказалась слабым звеном в этой цепи. Например, Поляков откровенно показывает, что партизанские продовольственные базы закладывались наспех, фактически на виду у всех. Вооружения и нормальной организации, а главное, связи между отрядами не было. Базы были рассчитаны всего на 3-4 месяца, поскольку считалось, что оккупация долгой не будет, а потому в лес ушли не только бойцы, но все, кто мог, — целыми семьями и трудовыми коллективами, с женщинами, детьми, животными, кое-кто с секретаршами. В этот период в Крыму берут начало такие явления, как «лесная жена», в лес, собственно, перешли все черты и особенности дооценной мирной жизни. Это и стало причиной того, что продовольственные базы были слишком быстро разграблены, а в отрядах наступил голод.

Первоначально отряды на мереивались просто пересидеть в лесу оккупацию. Но уже в этот период нагрузка на крымскую экосистему превысила все мыслимые пределы. Если в районах действия партизанских отрядов Ковпака и Руднева на севере Украины плотность партизан была 15 человек на квадратный километр леса, то в Зуйском лесу, имевшем площадь всего 0,144 квадратных километра, например, она составляла 5416 человек на квадратный километр. Это было сверх всяких пределов. По подсчетам Полякова все же через партизанскую эпопею первого этапа в Крыму прошло 3794 человека. В таких условиях не то, что вести боевые действия, но и просто скрываться было невозможно. Что уже через месяц, в декабре 1941 года, вызвало страшную трагедию партизанского движения Крыма. Противник предпринял первые карательные акции, в ходе которых было убито много людей, уничтожено практические все базы, потеряно много вооружения. В результате после первых карательных акций в отрядах начался голод, дошло до трупоедства. Автор подробно раскрывает причины и факты этого явления, не будем на этом останавливаться.

Стало ясно — в условиях Крыма партизанское движение при такой беззаботной организации невозможно. Нужно менять тактику — действовать небольшими, но мобильными, подготовленными группами и отрядами. Вследствие чего к ноябрю 1942 года в отрядах оставалось всего 480 человек: умерли от голода 450 человек, погибли в боях — 1000, пропали без вести и дезертирали — 600, вывезены на Большую землю — 770, направлена на подпольную работу в населенные пункты и просто отправлены по домам — 500 человек. К августу 1943 года численность бойцов в отрядах, которые уже были официально признаны воинской частью 00125 в составе Центрального штаба партизанского движения, составляла минимальную цифру за все время — 214 бойцов.

Третье, о чём молчали раньше, — влияние судьбы Севастополя на партизанское движение Крыма. Легкое взятие противником слабозашитенного Перекопа вызвало стремительное наступление его на Севастополь, а потому на подготовку его обороны не оставалось времени, и вместо этого адмирал Октябрьский, как известно, вместе со всем командованием бросил и город, и огромное скопление войск, отступивших к Севастополю со всего полуострова, на произвол судьбы и на подводной лодке ретировался на Кавказ.

Задержи советские войска немцев на Перекопе хоть на некоторое время, и севастопольской трагедии не случилось бы. Более того, не было бы столь спешной эвакуации, и немцы бы, возможно, 7 ноября не потопили бы на траперзі Ялти пароход «Армения», число погибших на котором в три-четыре раза превышает число жертв знаменитого «Титаника», и думается, что будущий фильм об этой трагедии сможет пекреть славу голливудского творения, нужно только признать эту страшную правду. Но, как видим, «официальные историки» еще не готовы к этому и продолжают отрицать то, что реально было.

Офіційна історія до сих пор скриває тот факт, что ни Черноморский флот, ни 51-я армія не готовили оборону Севастополя. И город не был захвачен немцами с ходу только потому, что командуючий отдельной Приморской армією генерал Петров, по собственній ініціативі, привел остатки своих дивізій в окрестності Севастополя і як мог з ходу організував оборону города.

Как ни странно, но именно это оказалось большое воздействие на партизанское движение Крыма, о чём также ранее не писали. Тысячи бойцов, командиров, политработников, офицеров флота и матросов, чудом вырвавшихся из немецкого окружения под Севастополем, устремлялись... в лес.

Олесь ЧЕРЕ

ПРО ЩО ПИСАЛА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ» 20 РОКІВ ТОМУ...

ЖЕЛТАЯ ГВАРДІЯ, СИНИЙ БАРОН!

Когда весной в Крыму расцветает миндаль, умные и дальние люди готовятся к золотому курортному сезону, стелят на кровати свежее белье, складывают лишние коттеджи, а также зарывают в теплую землю виноградные косточки и помидорную рассаду. Глупые же бездельники принимают Конституцию 1992 года, умильно посматривают на никому не нужные калоты Черноморского флота и думают о том, как бы присоединиться к России. Давно замечено, что дураки склонны к решению глобальных проблем при полной неспособности возделать хотя бы свой сад или огород.

Национал-пассионарии — это флоральная культура, которая в изобилии выращивается в российских патриотических теплицах и затем доставляется на базары СНГ, Балтии, Кирильских островов, а также на политические биржи цивилизованного мира в порядке маленько гуманитарного шантажа: «Не будете нас кормить и пускать на ваши дискотеки, — отдадим Жириновскому».

Итак, горячие головы с острова Крым, видно, не читавшие никогда Аксенова (а то бы они не торопились в Россию!), хотят заиметь свою горячую точку. Понятное желание (дураки, как правило, очень храбры и действуют по формуле: «Ни кола, ни двора, зипун — весь по житок, эх, живи, не тужи, по мрещь — не убыток»). Лучше бы, конечно, пойти на пляж. Но дурак не может спокойно лежать на украинском песке, ему надо, чтоб он был российский, а еще лучше — советский.

А опытные костровые из Москвы, которые уже два года этот костер раздувают, восприяли духом, как старая водовозная кляча при звуке боевой трубы, когда она вспоминает свою буденновскую молодость.

Очень хочется взять Перекоп еще разочек. Вот будет номер, если Сиша не замерзнет!

Желтые и голубые цвета начинают дурно влиять на российское зрение. Над нами издеваются на всех политических панелях. Слагается всеобщая песенка, шлягер этого лета:

*Желтая гвардия, синий барон
Снова готовят нам страшный урон.
Но от тайги до британских морей
Красная армия всех сильней!*

За право поднять этот желто-голубой флаг, этот «жовто-блакитний», пролито очень много красной крови. И не махновцами, не краснармейцами, а приличными людьми, которые убивали не первыми, но первыми умирали. Я беру в руки Крым, как букет, топорщащийся кипарисами, шелестящий олеандрами, вместе с его миндалем, черешнями, магнолиями, розами и виноградом, и кладу его на могилы героически погибших в неравной схватке с моими соотечественниками бойцов ОУНа, великого поэта Василия Стуса, умершевленного в нашем концлагере, диссидента Олексы Тихого, убитого рукой нашего гэбэшника Степана Бандери. Я ничего не должна Кравчуку. Но Левко Лукьяненко провел год в камере смертников, а Вячеслава Чорновила водили в сибирских лагерях босиком по снегу, и Степан Хмара не так давно покинул Лукьяненковскую тюрьму, и братья Горыни все оттуда же, из нашего ГУЛАГа. Я дарю им весь Черноморский флот, от миноносцев и эсминцев до последней посудины. Пусть катаются. Артур Кларк, купаясь на Цейлоне, и не думал присоединить его к США. Грэм Грин, проживая на Лазурном берегу, не пытался унести этот берег в кармане. Мне очень нравится Крым, и его синее море тоже первый сорт, но почему я должна водружать трехцветный флаг на песчаной дюне?

Дуракам и жадинам нельзя давать гражданские права. Если Россия думает не о том, как бы подняться из руин уже имеющиеся у России территории, а о том, как бы охватить те земли, которые ей принадлежали в XVII веке, или как бы защитить ее интересы в Таджикистане и Грузии; если он думает не о том, как бы купить себе «тойоту», а как бы никому не уступить Черноморский флот, если сидя над разбитым корытом, он утверждает, что это разбитое корыто и есть великая держава, то он недееспособен и на выборы ему ходить противопоказано. Однако имперская мутация пожирает даже тех, кто, казалось бы, всегда был нормальным человеком и имел к этому делу иммунитет. Антисоветский НТС поджигает в Крыму хвостор, рассыпая вполне «заглатные» листовки с призывом бороться за Крым против украинских «самостийников». Галина Старовойтова рассуждает о том, что Крымом могут управлять

и Россия, и Украина одновременно, и жалеет о пропавших восточных (Донбасс) российских землях. Великий Солженицын, забывший, видно, об украинцах-западенцах, товарищах по ГУЛАГу, скорбит о распадении славянских земель и опять-таки считает «нашими» восток и юг Украины. Древнее безумие заразительно, и Россия, с которой в 1917 году сняли голову, жалеет то о шпильках, то о косичке. Кстати, наши предки некогда жили на Дунае, в X веке ходили с успехом на Константинополь. Не потребовать ли?

Украинцы и финны, кстати, могут предъявить

встречный иск. Украина вправе, по нашей же логике, потребовать себе обратно Владимир, Суздаль, Ростов Великий как основанные ею десять веков назад колонии. Финны могут смело претендовать на Северо-Запад (там жили их племена) и даже на столицу, а может, и на обе. Петр основал Петербург на финских землях, а по одной из версий слово «Москва» — финно-угорской этимологии. Прав был Воланд, утверждая, что квартирный вопрос сильно испортил москвичей. Только мы да еще троглодиты в конце XX века выясняют, кто где должен жить согласно прошписке тысячелетней давности. В Европе после горького опыта Второй мировой нашлись умные люди, которые сказали: «Раз, два, три — все фигуры на месте замри!». И сразу прекратились раскопки на тему: «Кому должны принадлежать Рур, Рейнская область, Эльзас и Лотарингия».

Единственный способ удержать наших «генералов» от войны — это вообще неходить в армию. Ни ногой. Уклоняясь от призыва, россияне исполняют свой патриотический долг.

Что же до исторических прав на Крым из-за тамошних древних славянских корней, то боюсь, что в случае проведения конкурса полуостров придется отдать Греции. Пантикопей, Ольвия, Херсонес — куда уж до нее всем прочим! Остаются места боевой славы. С ними дело обстоит еще проще. Во-первых, мы вроде бы Крымскую войну в 1856 году проиграли. Во-вторых, еще Поль Верлен советовал: «Хребет риторике сверни». Незачем выкапывать из древних курганов заражавшиеся копья и позеленевшие щиты и мечи. От танков и крылатых ракет проходу нет. А потом, если Суворов переходил через Альпы (кстати, непонятно, что он там забыл), а Александр I брал Париж, то означает ли это, что и Альпы, и Париж принадлежат России?

Словом, начнись сейчас вторая Крымская война, я буду денно и нощно желать поражения своему империалистическому Отечеству. Если мы проиграем вторую войну так же, как проиграли первую, может быть, реформы возобновятся...

Валерія НОВОДВОРСКАЯ
«Кримська світлиця»,
27 серпня 1994 р.

Першою увічинти монументом Валерію Новодворську Одеса. А все тому, що Південна Пальміра — місто волелобие, і воно шанує таких справжніх борців за волю, якою завжди була Валерія Новодворська — російський політик, публіцист, журналіст, дисидент, правозахисниця.

Ініціював створення пам'ятника Валерію Новодворській в Одесі пра-воздухом Олег Спину. « Особисто я вважаю, що монумент росіянці з українським серцем, яка щиро підтримувала Україну в її прагненні до незалежності й демократії, має бути встановлений у центрі міста. Він повідомив, що одесити вже зібрали на виготовлення пам'ятника 70 тис. грн. На його переконання, монумент буде встановлений у будь-яком разі — за згодою або без згоди місцевої влади.

прзвища власника-засновника Яна Амора Тарновського. До 1944 року місто називалося Тарнопіль.

1956 р. — у Києві збудовано пам'ятник Івану Франку.

1985 р. — Василь Стус потрапив у карцер табору для політ'язнів.

1995 р. — на Івано-Франківщині відкрито пам'ятник Роману Шухевичу.

Народилися:

1856 р. — Іван Франко, український письменник, поет, вченій, публіцист, перекладач, громадський і політичний діяч.

Іван Якович переклав українською мовою твори близько 200 авторів із 14 мов та 37 національних літератур. Говорячи про просвітнє значення перекладацької діяльності, письменник твердить, що переклади творів світової літератури роблять їх частину українською культурою. Просвітню роль перекладів Франко розумів дуже широко. Він вважав, що знання іноземних мов потрібне кожній людині.

В Україні була вилучена з ужитку низка його творів: «Не пора...», «Великі роковини», «Розвивайся ти, високий дуб...», інші сфальшовані чи тенденційно скорочені (передмова до збірки «Мій Ізмаїрд», «Що таке поступ» та інші).

На честь Франка місто Станіслав було перейменовано в Івано-Франківськ.

1941 р. — Богдан Ступка, український актор театру і кіно, лауреат Шевченківської премії 1993 року (за головну роль у виставі «Тев'є-Тевель» за Шолом-Алейхемом). Народний артист УРСР (1980). Народний артист СРСР (1991).

У листопаді 2008 року Богдан Ступка отримав нагороду за найкращу чоловічу роль на III Римському кінофестивалі — за головну роль в українсько-польському фільмі «Серце на долоні» режисера Кшиштофа Зануссі. Під час вручення нагороди актор сказав: «Мрією моє життя було, щоб українська культура стала відома в цілому світі. Мрії повинні збуватися, і я щасливий, що маю можливість сприяти цьому».

1919 р. — Бориса Мартоса звільнено з посади голови Ради народних міністрів УНР, замість нього призначено на цю посаду Ісака Мазепу.

28

День міста Тернопіль.

Назва міста походить від

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

СЕРПЕНЬ

22

1992 р. — президент УНР в ексилі Микола Плав'юк передав Президентові України Леоніду Кравчуку грамоту Державного центру УНР, згідно з якою незалежна Україна є правонаступницею Української Народної Республіки.

Помер:

1938 р. — Олександр Соколовський, український письменник доби Розстріляного Відродження.

23

День Державного Прапора України.

Європейський день пам'яті жертв сталінізму та нацизму.

День міста Луцьк.

У літописі вперше згадується 1085 р., коли він був уже укріпленим містом, що витримало 6-місячну облогу Болеслава Хороброго. Первісними його мешканцями були представники східнослов'янських племен дулубів і волинян.

День міста Харків.

Засновником його вважається міфічний козак Харко (Харк), іменем якого нібито названо місто. 1651 рік — дата на прапорі Харківського козачого полку.

1918 р. — Рада міністрів Української держави затвердила постанову про створення в

Києві Державного драматичного театру.

1975 р. — відбулось відкриття Харківського метрополітену.

Народилися:

1867 р. — Осип Маковей, український поет, прозаїк, публіцист, критик, літературознавець, перекладач, педагог та громадсько-політичний діяч.

1935 р. — Анатолій Перепадя, український перекладач.

Помер:

1863 р. — Михайло Щепкін, визначний актор української та російської сцени.

24

День Незалежності України.

24 серпня 1991 р. Верховна Рада Української РСР проголосила Україну незалежною, демократичною державою і винесла «Акт проголошення незалежності України» на підтвердження всесукупнським референдумом 1 грудня 1991 року.

1990 р. — біля будинку Кременчуцької міської ради піднятого жовто-блакитний прапор.

Народилися:

1921 р. — Леонід Полтава, український поет, прозаїк, драматург, радіожурналіст, редактор, публіцист, громадський діяч.

1923 р. — Віктор Глушков, пionер комп'ютерної техніки, автор фундаментальних праць у галузі кібернетики, математики і обчислювальної техніки. Лауреат численних премій і нагород. Дійсний член АН СРСР, АН УРСР. Почесний член багатьох іноземних академій. Засновник Інституту кібернетики імені В. М. Глушкова НАН України, який і очілював до 1982 р. Помер в Москві, куди був перевезений для лікування.

1927 р. — Левко Лук'яненко, український політик та громадський діяч, народний депутат України. Багатолітній в'язень радянських тюрем і

П. Загребельний

таборів. Письменник. Герой України.

У березні 1988 р. заочно обраний головою відновленої УГГ, яка діє як Українська гельсінська спілка (УГС). Указом ПВР від 30 листопада 1988 р. Левко Лук'яненко помилуваний, звільнений із застосання. На початку 1989 р. повертається в Україну.

1958 р. — Василь Червоний, український поет, прозаїк, публіцист, письменник, письменник до «кошмарного гротеску», неабиякого гумору серед відчайдушної оптимізму — серед трагедії в глухій війні, що проводиться на величезних просторах євразійської імперії. Юзеф Лободовський твердить, що «Сад Гетсиманський» перевищу

«НИМ МОЖЕ ПИШАТИСЯ І УКРАЇНА, І РОСІЯ...»

Тараса Шевченка більше знають у світі за його словесністю — геніальною поетичною збіркою «Кобзар», повістями, автобіографічно-дорожніми нотатками, а ілюстративна частина творчості мені відома широкому загалу, бо видавалася в період його життя рідко, але від цього не стала менш значною і цінною.

— Шевченко — за освітою художник, закінчив Петербурзьку академію мистецтв. І це нас, живописців, зближує з ним, ріднить, — говорить голова Кримської спілки художників, заслужений художник України Микола Моргун. — У нього дивовижні акварелі, прекрасні графічні рисунки, за які він удостоєний звання академіка. Я думаю, що ним може пишатися і Україна, і Росія.

Картини сучасних кримських художників, намальовані за мотивами творів Т. Шевченка, присвячені його неординарній особистості, стали основою експозиції, що цими серпневими днями демонструється в Будинку художника в Сімфе-

рополі. У центрі залу — портрет Кобзаря, створений Віктором Даниленком. Народившись на Черкащині поблизу мальовничих Тарасових місць, він на все життя пройнявся магнетизмом цього імені, потужною енергією його таланту. В. Даниленко побував у багатьох місцях, пов'язаних з Кобзарем, і створив свою власну Шевченківську колекцію з п'ятнадцяти акварелей, що ілюструють різні періоди його життя: в Україні, на засланні в

степах Казахстану та повернення в Петербург. У березні вона в повному обсязі демонструвалася у виставковій залі Всеукраїнського інформаційно-культурного центру в Сімферополі, а в нинішню всекримську ювілейну експозицію ввійшли акварелі «Хата батьків Т. Шевченка», «Берег Азово-Сиваського моря», «Форт Кара-Бутак», «Туркменські аби в Кара-Тау» та інші.

Шевченкова поетична мова набуває реальних предметних обрисів в ілюстраціях крацього сучасного графіка Криму П. Карнауха з Сімферополя («Дівочі ночі»), І. Алексеєнка з Євпаторії («Козак Мамай», «Козаки ловили рибу»), Н. Чайки з Алушти («с. Моринці», дві картини за мотивами повісті «Княгиня»). А «Натюрморт з керамікою» В. Виноградова з Ялти вводить глядача в епоху Шевченка з прикметами її життя, праці та побуту. У кожному з художніх образів, пейзажів експозиції акумулюються певні історичні події, краєвиди природи, з яких починяється Вітчизна. Вона у кожного своя: з вербами понад річкою, ставком, «качаточками, що хлопочуться понад осокою», і соняшниками.

Ми проймаємося красою і свіжістю «Червоних лілій» і «Польових квітів» Л. Грейсер, захоплюємося весняним «Цвітінням» Н. Лемешевої, піднімаемося на «Кам'янистий берег» з Л. Капітоновою і перед очима відкривається море спокійне, привітне. Але воно буває і бурхливе, з високими гребенями хвиль, які розбиваються вітром об скелі. Марини і пейзажі узбережжя — це те, з чим сьогодні для кожного кримчанина уособлюється рідна земля. Вона в душі, сподіваннях, помислах, і люблять її так само, як любив свій рідний край, Україну Тарас Шевченко.

Проведення цієї виставки до 200-річчя з дня народження Т. Шевченка, за словами М. Моргуна, було включено в календарний план Бу-

динку художника ще торік. Однак у зв'язку з великими змінами, що відбуваються на півострові в результаті березневого референдуму, в спілці захвилювалися, що виставка може не відбутися. Всі тривоги розвивали виставком. Заявок на участь у ній надійшло багато з усіх регіонів Криму. В результаті відбору сформувалася експозиція з 49 робіт 21 автора.

Ім'я Шевченка не потребує агітації. Це особистість, могутність таланту і значущість літературної та живописної творчості якої визнана всім світом. У ній віддзеркалився величезний історичний відрізок життя народу в XIX столітті на території України, Росії та Казахстану.

Шевченко ввійшов у моє життя в шкільні роки в місті Невинномиську Ставропольського краю, — розповідає Вадим Роїк. — Книгу з його віршами принесла мені мама, і я, не вивчаючи української мови, прочитав її сам від початку до кінця. Особливо вразила поема «Катерина». Мама з величезною любов'ю ставилася до творчості Шевченка. Я пам'ятаю, як вона вишивала «Заповіт», брала участь у Шевченківських виставках. І я радію, що

у нинішній ювілейній експозиції є її вироби.

На стіні висить плакетка «Заповіт» поряд з портретом, вишитим Г. Перетятько з Ялти, над вхідними дверима — два рушники з полум'яними орнаментами на білому полотні. А під склепінням залу немов розпростер свої крила рушник-рекордсмен — 7-метрове біле полотнище зі створеним за ескізами Віри Роїк узором у центрі та словами «Заповіту» по краях. Його вишили цього року представниці національно-культурних товариств 43-ма мовами народів, які проживають у Криму.

Шевченківський рушник перевібає на постійному зберіганні в Музеї української вишивки ім. Героя України Віри Роїк у Сімферополі і спеціально для цієї виставки змінив «місце прописки». З рушниками у старовину на нашій землі зустрічали дорогих гостей, проводжали рідних у далеку дорогу на щастя, удачу і добро. Планується, що і найбільший кримський рушник незабаром виrushить у дорогу, освячууючи півострів ім'ям геніального Тараса.

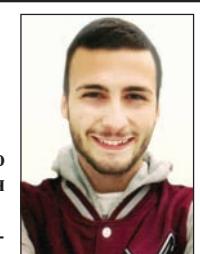
Валентина НАСТІНА

Висловлюємо ширі, глибокі співчуття
Вадиму Михайловичу Роїку
і всій його родині у зв'язку
з непоправною втратою — смертю внука
ВАДИМА,

студента 3 курсу Київського національного
університету ім. Богомольця, правнука Героя
України Віри Сергіївни Роїк.

Розділяємо з Вами смуток і біль і молимо-
ся за юну прекрасну Душу, яка так несправ-
едливо пошила цей світ... Вічна йому Пам'ять...

Богдан і Наталія Безкоровайні, Михайло Вишняк, Павло і
Валентина Власенки, Петро Вольвач, Віктор і Галина Дмит-
ріївні, Владислав Єрмаков, Валентина Зіненко, Віктор Качула,
Данило Кононенко, Ірина Миткалік, Валентина Настіна,
Володимир Притула, Наталія Руденко, Юрій Савка, Сергій
Сабченко, Любов Собік, Тамара Соловей, Василь Стефанюк,
Віктор Стус, просвітняни, світличани, кримчани, українці...

“Чорне Море ще всміхнеться...”
Bir devlet - bir millet!

ФОТОПРОЕКТ «КРИМ – ЦЕ УКРАЇНА!»

Фіналістка «Міс Українська Діаспора» львів'янка Уляна Сидор знялась у тематичній фотосесії «Крим – це Україна!», повідомляє медіапортал української діаспори VIDIA.

Основні меседжі фотопроекту «Крим – це Україна»: рядок з гімну України «Чорне море ще всміхнеться...» та вислів «Bir devlet – bir millet» (з кримськотатарської «Єдина країна – єдиний народ»).

«Браття кримські татари, не втрачайте свободи!» — закликають автори проекту. Таким чином конкурс «Міс Українська Діаспора» висловлює підтримку кримськотатарському народу від українців за океаном.

Пейзажі на фото нагадують Чорне море, однак насправді світлини зроблені у Чикаго на озері Мічиган. Фотограф проекту — Оксана Федорук-Терлецька (Ксю Камі) із Чикаго, яка була автором фотосесії на підтримку української армії.

Львів'янка Уляна Сидор — не кримськотатарського походження, але за «чорні брови, карі очі» її часто називають східною красунею. Вона працює костюмером у театрі американського коледжу, де навчається. Дякі елементи

костюма дівчина шила сама. До того ж раніше вона пошила камуфляжну сукню для фотосесії та популярного відеоролика «Міс Української Діаспори» Соломії Крунь «Я дочекаюсь тебе» на підтримку української армії.

ВІД РЕДАКЦІЇ. Колись у краї часи «Світлиця» проводила на своїх сторінках фотоконкурс «Кримчаночка». А давайте, шановні читачі, повернемо і конкурси, і ті часи!